The First Telugu Bi-Weekly in Andhra Desa and the only Telugu Newspaper
for H.E.H. The Nizam's Dominions

గోలకొండ పత్రిక

GOLKONDA PATRIKA

HYDERABAD-DN: Thursday 18-7-1935

[illegible] ప్రతి సోమ, గురువారములందు ప్రకటింపబడును

సంపుటము ౧౦ సంచిక ౨౪	తూపుబజారు, హైదరాబాదు (దక్కన్) శ్రీ యువనామ సం॥ ఆషాఢ బ॥ ౩ గురువారము ౧౧—౧౦—౧౩౪౪ ఫ.	సం॥ చందా ౬ రూపాయలు

ప్రాచీనకాలపు సింధుప్రాంత నాగరికత

శ్రీ- కె. యన్ - దీక్షితులుగారి యుపన్యాసము

శ్రీయుత కే. యన్. దీక్షితులుగారు ఇండియా ప్రభుత్వముయొక్క భూగర్భపరిశోధకశాఖకు డిప్యూటీ డైరెక్టరు. వీరు భూగర్భపరిశోధనయందు నిపుణులు. వారిచే మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమువారు "సర్ విలియం మేయర్ ఫౌండేషన్" ఉపన్యాసములనిప్పించిరి. ప్రాచీనకాలపు సింధునాగరికతను గురించి యుపన్యాసవిషయము. ఈయుపన్యాసములో సింధుప్రాంతమునందు మొహంజోదారో, హారప్పా అనుప్రదేశములందు భూగర్భపరిశోధనచే అతిప్రాచీనమయిన హైందవనాగరికతను గూర్చి తెలిసికొనదగినవిషయములు వివరించబడెను. ఆంధ్రజాతైరాలకేంవాడిచ్చిన మొదటియుపన్యాసమందు సింధునదీప్రాంతమున చారిత్రకయుగమునకుపూర్వము ఉండిన హైందవనాగరికతయొక్క చిహ్నములు యెంతవరకు లభించుచున్నవి— ఆవిషయమును గూర్చి చెప్పిరి. వారు వివరము చేసిన అంశములను, భూగర్భపరిశోధనసమయమున గాంచిన పురాతన నగరములయొక్కయు పురాతనవస్తువులయొక్కయు ఫోటోలతో యాంత్రికదీపము ద్వారా పెద్దపటములు కనబడునట్లుచేసి ఉదాహరించిరి. వారి యుపన్యాససంగ్రహము యిందు యీక్రింద సదూపముగ నిచ్చుచున్నాము.

అతిప్రాచీనకాలపు మానవనాగరికత వెలసిన దేశములలో భారతవర్షమొకటియని సూచించుటకు భారతదేశమునందనేక నిదర్శనములు కలవు. భారతదేశమునందు సారవంతములైన నదీప్రాంతములు, [illegible] లేని దేశములనుండి జనులనాకర్షించినవి. ఈదేశమునకు దండయాత్రవచ్చిన వారలందే స్థిరనివాసులైరి.

సర్ అలెగ్జాండర్ కనింగ్‌హాంగారు ఫాహియాన్, హుయాన్‌త్సాంగ్ అను చైనాయాత్రికులచే వ్రాయబడిన గ్రంథములనుబట్టి తమపరిశోధనలను సాగించిరి. కానియీదేశమున భూగర్భమునందణగియున్న అతిప్రాచీనకాలపు నాగరికతా చిహ్నములకై ప్రయత్నములు చేయబడలేదు. సాంచి, తక్షశిల, నలంద, సారానాథ్, పాటలీపుత్రము— మొదలగుప్రదేశములలో పరిశోధనలు జరుపబడినప్పటికిని, అశోకచక్రవర్తి సామ్రాజ్యము వెలసినయుగమునకు పూర్వము ప్రబలియున్న హైందవనాగరికతకు దృష్టాంతములు లభింపవయ్యెను. ఈపరిస్థితియందు భూగర్భపరిశోధనశాఖవారికి తమపనులను కొనసాగించుటకు చాలినంత ద్రవ్యము లభించలేదు.

ఈసమయమునందే ఆర్. డి. బెనర్జిగారు సింధుదేశమునందొకానొక మారుమూలలో పరిశోధనలను కావింపసమకట్టి, అచ్చటనున్న యొక స్థూపమునకు చుట్టునున్న ౨౦ అడుగుల యెత్తుగ దిబ్బను త్రవ్వనారంభించిరి. అందువారికి కుషాణయుగమునాటి నాణెములవంటి నాణెములుకొన్ని లభించెను. ఇంకను లోతుకు త్రవ్వగా హారప్పలో లభించిన ముద్రలవంటి ముద్రయొకటి లభించెను. మరిరెండుముద్రలుకూడ లభించెను. కాని నాటి తో[illegible] అవస్తువులు చారిత్రకయుగముకంటె ప్రాచీనములని చెప్పుటకు ఆధారములు దొరకకుండెను. దయారాంసాహ్ని గారు హారప్పలో ముద్రలు, రంగువేసిన మట్టిపాత్రలు మొదలగువానిని కనిపెట్టిరి. ఈరెండును ఒకనాగరికతనే సూచించుచున్నట్లు సర్ జాన్‌మార్షల్ గారు కనిపెట్టిరి. ౧౯౨౨-౨౩ లో ప్రారంభమైన యీపరిశోధన ౧౦ సంవత్సరములుకొనసాగెను. కాని అనంతరము ౧౯౩౧ లో ధనాభావముచే ఆగిపోవలసివచ్చెను. అయినను ఆపదిన వత్సరములలో భూగర్భపరిశోధనశాఖవారుగావించిన పరిశోధనలు దేశములో నద్భుతమగు వైజ్ఞానిక చలనమును కలుగజేయుటచే నికముందు ప్రజాసంస్థలును, విశ్వవిద్యాలయములును యీపనికి గడంగెదరని ఆశించుటకవకాశముగలదు.

మొహెంజోదారోకును హారప్పకును ౪౦౦ మైళ్లదూరముండుటవలన ఈరెండింటికిమధ్యనకాని, సమీపమునగాని సింధునాగరికతకు తుల్యమగునాగరికతకు చిహ్నములుగల పట్టణములు పల్లెలు మొదలగునవి కనపడునేమోయనుప్రశ్న ఉదయించెను. పంజాబులో హారప్పకు ఈశాన్యదిశయందు ౨౦౦ మైళ్లదూరములో "కోటానిహాంగ్" అనుప్రదేశము కనిపెట్టబడెను.

సింధులోయకుతూర్పునను, ఆగ్నేయదిశయందును జయపూరు, బికనీరు, జైసాల్మీరు మొదలైనప్రాంతములుగలవు. ఈప్రాంతములలో రాగివస్తువులు యేవైనను దొరకునేమోయని పరిశోధనలజేసిరికాని అంతకుపూర్వము దొరకినవస్తువుల పరిశోధనకు ప్రయత్నము చేయబడలేదు. గంగానది ప్రాంతములయందు తరతరములనుండి వ్యవసాయమధికముగా జరుగుచు జనులధికముగా నివసించుచువచ్చిరి. పైజెప్పిన బికనీరు మొదలగుప్రాంతములలో వ్యవసాయము లేకపోవుటచే నీప్రాంతములయందు పరిశోధనల గావించినచో తప్పక విలువగలఆధారము లెన్నియైనను లభించగలవు. సింధుదేశమున ఆగ్నేయదిశయందు ఇటీవలనే లింబ్డిసంస్థానమునందు, కథియవారులో నొకప్రదేశమునందు పరిశోధనలు జరిగెను. సింధునదీప్రాంతపునగరములందు లభించినవానిని బోలినమట్టిపాత్రలీప్రదేశమున దొరికెను. ఇంకనునిచట పరిశోధనలు జరిగిన కొలది అనేకవిషయములు బయలుపడవచ్చును.

సింధునదీప్రాంతములందు [illegible] గావించబడెడి శంఖము మదరాసు రాష్ట్రమునందు ఆగ్నేయభాగపు సముద్రతీరమునందు లభించినట్లుకూడ తెలియవచ్చెను. ఈప్రదేశమునకును, సింధుదేశమునకును వ్యాపారసంబంధముండెనని సింధుతుల్యనాగరికతా చిహ్నములుగల భూప్రదేశము [illegible] దేశమునకూడ వెలువడునని తలంచుటకు దూరకల్పనచేయనక్కరలేదు. కథియవారులో చాలభాగము నర్మదా, తపతి సింధు, పంజాబుదేశములందు విశేషభాగము, [గంగా సింధులకు ఎగువభాగము] బహుశా రాజపుత్రస్థానమంతయును ఈనాగరికతకు చేరినదేయని చెప్పవచ్చును. సింధునదికి పశ్చిమమందుండు బెలూచిస్థానము, పర్షియాలలోగూడ ఈనాగరికత వ్యాపించినట్లు నిదర్శనములుకలవు. మధ్యబెలూచిస్థానములో కావింపబడిన పరిశోధనలలో రంగులువేయబడిన మట్టిపాత్రలు లభించెను. వీనివలన ఏలమ్, ఇరాకులకును, భారతవర్షమునకును వైజ్ఞానికసంబంధమేర్పడియున్నటులరుజువుకాగలదు.

[ఉపన్యాసకులకు వైసుఛాన్సలర్, శ్రీ లిటిల్‌హేల్సుగారు వందనములను సమర్పించిరి. అంతట సభముగిసెను.]

భ్రాతృపుత్రా! సీతారామా?

(వేటూరు సత్యనారాయణరావు,
బోయినేపల్లి రంగారావుగార్లు)

సీ. మూడురోజులనె నా ముద్దుభువినుంచి
స్వర్గస్థులయ్యె జననియంత
నాటనుండియు నిన్ను కోటిబాధలకోర్చి
తాతయు నవ్వయుఁ ధరణిపాల
నింతయై యంతయై యెదిగినాడవు పుత్ర
కాసంతకొంతయేఁ గాంచకుండ!
పూర్వ ప్రాయుఁడవైగాని బుద్ధిని పెద్దయై
సనిజనులాడగా నాత్మ నలర
గీ. సతతసంతోషమని యెడి జలధిముంచి
మూడుదినముల మురిపెంబు మొనయనిచ్చి
పదవయేట సీతారామ పరమపదవి
చేరితివదేల, సీతల్లి జీరెనొక్కొ.
సీ. బాబుబాబూయంచు ప్రేవక్కలెగద్రొక్కి
మొత్తికొన్నని చేతులెత్తుకొడ
తోటిబాలురఁగూడి దోబూచులన్నాడి
సంతోషమునఁగన స్వాంతమేది!
విద్యార్థినై చేత వేడ్క పాత్రములూని
శాశ్వతాంతకుసేగు పరుగులేవి!
పారమార్థరాకున్న పంతమేమందురో
యనుచుసల్పెడిసీ ప్రయత్నమేడ!
కానుపింపవు నీవైన కంటబడవు
ఎచటికేగితొ నిఁకఁ బిల్చి కేరుకొనఁగ
వత్సరంబులు పదినిండ వయ్యెనకట
క్రూరరూపిణి మృత్యువు కొంచునరిగె.
ఉ. అయ్యయకాలమృత్యువున
కాహుతివైపరమేగినావె నీ
యయ్యనుగూడియుంట భర
మంచుదలంచియు నమ్మచింతకున్
కుయ్యిడుసోదరీగనక
గొల్లున నేడ్చెడి బంధుమిత్రులన్
నెయ్యముతో దగాంచకవ
నిన్ దశవర్షము లైననిండకే!
ఉ. ఈయెడ ఘోరదుఃఖతమ
వీథులలో మము త్రోసివైచినీ
నాయనయీకలిట్లు పరి
ణామమునందగఁ జేసి సీతరా
మాయని ప్రేమతో బిలుచు
మాటను జేరియు ముద్దులివ్వగా
బోయినపల్లివంశవరి
పూర్ణసుధాకర అస్తమించితే! విధీ
ఉ. అరశేలంగరుచ్ఛాయమేనుపసి ప్రా
యంబెన్న నబ్బారినిన్
నిరసింపన్ గలముద్దుమోమువర వా
జీనామము గాంచుగా
ధరపై జీవితమున్న చోయనెడి మే
ధాశాలి కీర్తి వా
గ్వరయల్పాయువు నేల యిచ్చితివి మో
హ్వంజేని చిత్తంబు చేన్.
మ. ఇలపై జన్మము లెత్త జేయుటిదిసీ
యాచ్ఛాసుపారంబె యా
ఫలము ల్కర్మయు వ్రాతల్ గణితదు
ర్విజ్ఞత లతో బంధముల్
దలపన్ జాలని వేలయొక్కపరిథా
తానాశమున్ సల్పుచో
తలలన్ మూడ్చుట కిన్ని మేలనిమనో
తంత్రజ్ఞులన్ గుశ్చి కా

దారిద్ర్యము

(జి. జోసఫ్ కవిగారు)

సీ. వేధించు నిర్మల తేజంబులుడిగించు
రక్తమాంసముల సారముల బిండు
మానాభిమానసంపద గంగపాల్సేయు
భయపిశాచమునకు బట్టియిచ్చు
నిందుచింతావారిని మధ్యమునముంచు
సాహసబీజంబు సమయజేయు
అతులపాపజ్వాల లంకురమొత్తించు
వసుగ్గురిసప్పుల పాలుజేయు
గీ. బహుదురాలోచనకెల్ల పాడిపంట
అనవృశాహ్లాదజలనిధి కౌర్వదహన
అనమజాడ్యార్గళమునకు నెయ్యపువయస్య
వృద్ధివివర్ణింపతరమె దారిద్ర్యమహిమ.

నిట్టూర్పు

[సూర్యదేవర కృష్ణయ్య చౌదరిగారు]

కలికివలుకులలోని కలరవ ధ్వనులు
చలియచూపులలోని సోయగంబు
నాతినడతలోని సయగారవుంతీవి
మోటువానికైన మోహంబు బెంచు
పాత్రికల్తియు లేని పూబోడివంక
నిల్చిచూడగలేరు నేత్రయుగ్మము నిండ
వేదాంతులును గూడ వికలాత్ములగుచు
యిట్టియిల్లాలిగోల్పడిన వెఱ్ఱివాడ
బ్రతికియుండంగలేనింక భ్రమలువీడి
లోలలోచన నన్నింక నీలోన
జేర్చికొమ్మ.

గోలకొండ గ్రంథాలయము

శ్రీకృష్ణ గురుచరిత్రము (హరికథ)

కర్త. శ్రీకొమ్మూరి బాల బ్రహ్మానందదాసుగారు వెల [illegible] అణాలు. పేజీలు ३౨ దొరకుస్థలము గ్రంథకర్తగారు, [illegible] వీధి, రాజమండ్రి. దీనిముద్రణకు సహాయము చేసినవారు శ్రీ [illegible] సీతారామశాస్త్రిగారు ఇందు కథాకాలక్షేపములకు [illegible] శ్రీపాదకృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారియొక్కయు గ్రంథకర్త యొక్కయు పోషకులగు శాస్త్రిగారియొక్కయు పటములు ముద్రింపబడినవి.

ఇందు తమగురువుగారగు [illegible] జీవితచరిత్ర గద్యపద్యాత్మకరూపకముగా వ్రాయబడినది—

భీమార్జున గర్వభంగము- (హరికథ)

వెల ఒక అణాలు. క్రవున్ వారే, పుటలు ౬౫ గ్రంథ ముద్రాపకులగు శ్రీఆనమగొండ సత్యనారాయణ నాయుడుగారియొక్కయు కవియొక్కయు పటములు ముద్రితములు.

శ్రీరామ కథాలహరి

వెల రూ [illegible] అణాలు పేజీలు ౭౦ క్రవున్ వారే. దీనిని వ్రాసినవారగు శ్రీ పి: సుందరరాజ నాయుడుగారియొక్కయు కవియొక్కయు పటములిందు గలవు. ఇందు అయోధ్యాకాండ మందలి కథ కథారూపకముగా వ్రాసియున్నారు. గద్యపద్యాత్మకము.

ఈమూడు గ్రంథములలోని శైలి సులభముగా స్త్రీబాలురను అర్థముచేసుకొనురీతి వ్రాయబడియున్నది. కవిస్వయముగా హరికథ చెప్పుటలో ప్రసిద్ధులు గాన విద్యయందు మంచి ప్రవేశము కలదు. ముద్రణము చక్కగను తప్పులు లేనట్లును కనబడుచున్నది. గోలకొండ [illegible] మూడు గ్రంథములను [illegible] చేయుచున్నది.

జాబులు

హైదరాబాదు మతసభలు

సికింద్రాబాదు హైదరాబాదులందలి యశేష హైందవులలో మతసభల జడి ప్రారంభమైనది. ఏయింటజూచినను చర్చలే. ఎక్కడజూచినను మతప్రసంగములే. ఎటువిన్నను రాద్ధాంతసిద్ధాంతములే. ఈమహోదయలజడికి కారణము లేకపోలేదు. సనాతన ఆర్యసామాజికులలో శాస్త్రచర్చ ప్రారంభమైనది. ఇంద్రప్రసిద్ధమైనది. శాస్త్రసమ్మతమైనది. వేదవిహితమైనదియే? సనాతనమా? ఆర్యసమాజమా? పండితకంఠీరవంబులు దండెత్తి తలంపడి శాస్త్ర ప్రమాణాదిసభ దంష్ట్రిల చే [illegible] ప్రభూతముల బొబ్బరింపు ముంచంజచేయుచున్నవి. ప్రేక్షకులు యుద్ధకాలమందు వలె తమకు తోచినవిధముగా [illegible] చున్నారు. కాని యొకటిగమనింపవలయు.

ఇట్టి శాస్త్రచర్చలవలన ప్రయోజనమేమి? శాస్త్రమనంతము. ఆటసిద్ధాంతమునకై యురుకొంచిన పండితవర్యులెంతవరకు శాస్త్రజలనిధి తరించియున్నారు? అదిగాక దేశము ప్రస్తుతమెట్టి స్థితియందున్నది. ఇప్పటి మతకలహంబులను దాపురిల్లదా! ఇటువంటి కలహంబులచేతనే యిదివరకు ఐక్యమును నశింపజేసి దేశము పరరాజుల పాలొనరించియున్నారు. ఇంకను తృప్తి లేదా? పరమతస్థులు మనయంతఃకలహముల జూచినవ్వుచున్నారు. ఇంకను సర్వాణివారిముందర కాలు జారిపడుదురేమో! స్వతంత్రభారతదేశము స్తిమిత పడియున్నప్పుడు తీరికగా మతచర్చలు గావింపవచ్చును. సాధారణ యుపన్యాసములకు మహాసభల కవకాశములు దొరకక యెంతయో కష్టసాధ్యమైన ప్రభుత్వమువారి సమ్మతి యీమతసభలకు మిక్కిలి సులభముగ నే దొరకవలయునన్నది. ఇట్టిసభలు ప్రజలయందు దేశము ప్రత్యేకించి కలహ వృద్ధిపొందుట కొరకుదనా సేగాని మరియొండులాభము లేదు.

పోసి, యిట్లువాద ప్రతివాదములు జరుపుటకు సమసమభావాలగల నేర్పరచబడిన తగినయట్టి పండితులు సనాతన శాస్త్రములే [illegible] విద్వాంసులు సభాసదులు కావలయును. ఆదియందుగాక యువకులకు చర్చ నీయాంశములు తెలుపబడి తండోపతండములుగమండి పురాణములబట్టి పాఠకులు [illegible] బలశాలిలోపల మహాపవిత్రమైన ఖండములో దోచినవాని భారతీయులు [illegible] యొకభారతదేశమును వైదికమతముల [illegible] తత్త్వము నిరూపించునదే కేవలమొకటి దేశములయందు [illegible] ఆత్మజ్ఞానములగు [illegible] సనాతనాది [illegible] శ్రీకృష్ణుడు, గౌతముడు! అశోకచక్రవర్తి [illegible] ఖండము వలన మహాదానమునకు లాభము ఏల్పడుచున్నదో, మతకలహముల వలన యిరుమతముల వారు మనలను విహసింపకపోవునో కలుగుచున్నది.

హిందూమత మహావృక్షము బహుశాఖోపశాఖోద్భాసితమై దనరారుచున్నది. అశేష హైందవులు తత్ శాఖావలంబకులై యున్నారు. వృక్షమూలమునుండి శాఖలలోనికి రసము పారుచున్నవి యాఖావృక్షమనఁదే యాధారపడి ప్రతిశాఖ నిలుచుచున్న దేగాని వృక్షమున్నదే యొకశాఖమైనను తత్ఫలము అనుగ్రహించుటలేదు. హిందూమతమునందు శైవ, వైష్ణవ, శాక్త, గాణాపత్య, మాధ్వ, సౌరాదిమతములు భిన్నభిన్నములుగనున్నను హిందూమతములోనివే. ఆర్య, బ్రహ్మసమాజములు పోదరులే. హిందూమతము విశ్వవ్యాపకమై యుండవలయును. పరస్పర వైషమ్యముల కొరకు దత్తపురోహిత్వసమాధానముగా [illegible] సనాతనులు, ఆర్యసామాజికులు [illegible] సోదరులవలెనే [illegible] భిన్నమతములకు మహమ్మదీయ, క్రైస్తవాది సోదరులతో మనముగలసి యుండవలయును. [illegible] సోదరన్యాయమును పాటించవలెనని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఈసభావ్యవహారములు యాతయము లేదారములు, విశాలము లేయున్నవి. సాధారణ ప్రజలయందు దుర్దేశముగలిగించు నట్టిసభల సమావేశపరప వలదని ప్రార్థించుచున్నాను. శాస్త్రచర్చలకై సనాతనధర్మములను [illegible] సనాతనాలు ఆర్యసామాజికులు ధర్మస్థలముల [illegible] ప్రభుత్వమువారు నట్టినివాద సభల ప్రోత్సాహింపకయుందురు గాక.

ఇట్లు,
ఎ. వి. దత్తాత్రేయశర్మ

జిల్లాలవార్తలు

మూడేపల్లిలో విపరీతవర్షము

[విలేఖరి.]
మూడేపల్లి, ౧౬ నవంబరు ౧౯౪౪

మాయీ మూడేపల్లి గ్రామములో అర్ధరాత్రి పశ్చిమమునుండి పూర్వాభిముఖముగ మేఘములు బయలుదేరి వర్షము కురిసియుండెను. సుమారు అర్ధరాత్రి నుండి మరుసటి తెల్లవారుఝాము వరకు కుంభవృష్టిగా నుండెను. సమయమునందు ౧౦ వ గా వర్షము కురిసియుండునని అభిప్రాయము. వర్షమునకు చాలావరకు నష్టములైనవి. ఈవర్షము యొక్క ఫలితముగా గ్రామములయందు పంటలు నాశనమైపోయినవి. [illegible] ముఖ్యపంట వరిపంటయేను. అందులో అర్ధరాత్రి చెరువు నిండినందున బలమైనకట్టలు తెగినవి. రైతులెంతయో చింతించుచున్నారు. సుమారు ఫలమయినది. ఇంతవర్షము కొన్ని సంవత్సరములలో కురిసినది. ఈమధ్య యెన్నడును వర్షము లేనిదిని జనులనుకొనుచున్నారు. చెరువు గండ్లు పోయినవిషయములో పట్వారిగారు గిర్దావరుసాహెబుగారికి వ్రాసినారు. వారు వచ్చి తనిఖీ చేసుకొని తహశీలుదారుగారికి వ్రాసినారు. వారు తాలూకా సాహెబుగారికి వ్రాసిరట. వారెప్పుడురాగలరో గండ్లెప్పుడు పోయించగలరో తెలియదు. ఎంతతొందరగా పోయించిన అంతలాభము సర్కారువారికి రైతులకు శుభములు కలుగును.

దక్కన్ మానవసేవాసమితి

ప్రజలకు విజ్ఞప్తి

ఈసమితిపక్షమున అహింసాప్రచారము ప్రారంభింపబడినది. పరమధర్మమైన యహింసాతత్త్వమును ప్రజలకు సులభముగా బోధయగునటుల కరపత్రములు గ్రంథములు వ్రాయించి ప్రచురించి పంచిపెట్టబడుచున్నవి. సాధారణ జనులకు స్త్రీలకు పద్యాలు పాటలు మొదలగు వాటిద్వారా, అహింసాతత్త్వము బోధింపబడుచున్నది. శ్రీయుతులు పండిత సోమనాథరావుగారు, శ్యామరావుగారు, రామస్వామిగారు, పండిత రామచంద్రరావు గారలు హింసానిరసనము గావించుచున్నారు.

విశేషజనసంఖ్యగల సిపత్తనముని వారమున కొకటిగా జరుగు సభలయందు ఉపన్యాసములు ఇవ్వబడుచున్నవి. ఈసమితి కార్యములు నిరంతరాయముగా సాగుటకు ధనసహాయము అవసరము. [illegible] సమితికార్యములు సాగుటకు ప్రజలు సహాయము చేయవలసియున్నది. ధనసహాయము చేసినవారి పేర్లు పత్రికలయందు ప్రకటింపబడును. [illegible] సహాయకులుగా చేరవలయును. ఇంతవరకు సహాయముచేసినవారు [illegible] నిర్మలమైన హింసారహిత జీవనము [illegible] సృష్టిలోని జీవరాసులయెడల దయ [illegible] అందరికి మానవులకు మానవసేవయే పరమధర్మము. [illegible] కాల్చుటయొ, వృద్ధిపొందుటయొ [illegible] మహాశయులారా, మీరు మీవంతు సహాయము చేయవలెనని కోరుచున్నాము.

ఇట్లు,
సమితికార్యాలయము, సికింద్రాబాదు, ౯—౧౧—౪౪
ఎ. వి. దత్తాత్రేయశర్మ, గౌ. కార్యదర్శి

పశువులమేత

పశువులకు మేతలేక ప్రజలు కొండలనుండి ఆడవిదగ్గరనుండు గ్రామములవారు పశువులను తెచ్చుకొనుటకు కొలము గడుపుచున్నారు. గ్రామములో నాటికి కొంచెమైనను తిండిలేక కష్టపడుచున్నారు. మేత లేక పశువులు కొన్ని మరణించినవి. ఉన్నవి కొన్ని ఆకొండ్లయున్న లేక బలహీనములగానున్నవి.

మున్సిఫీలో సంబులస్వార్థవ్యవహారము

[విలేఖరి]

జీడికల్లు, జనగాం తా॥
౯—౧౧—౪౪ వ.

ఖండవర్షములు

మృగశీర్ష ఆర్ద్రకార్తులలో సస్వాధముగా వర్షములు పడినవి. కొన్ని గ్రామములకు ఉత్తరదక్షిణ పడమర దక్షిణపువైపున లేవు. కొన్ని చెరువులు నిండినవి. కొన్ని యెండినవి. ఒక చెరువు పయిబడినను కొన్ని చెరువులు లేవు. ప్రకృతి కారణముగాని వారి ఆధిపత్యములో [illegible] చేయుటలేదు. [illegible] "బస్తా నాకుదేవుడే" అనుకొని [illegible] పొలములను నాటుకొనిగాని, దుర్బలుడు మోటలుగొట్టి సేద్యము చేసికొనుదురు. సర్కారీపన్ను అందరికి సమానమే గాని దీనులకు దండుగలు వ్యాజ్యములు తప్పవు.

సంస్కృతపాఠశాల

స్వామిసన్నిధిలో ఒక శ్రీవైష్ణవుడు ఇదే క్షేత్రమునుండి బాలురకు సంస్కృతము చెప్పుచున్నాడు. ఇక్కడ దప్పూర్తుల గ్రామ పురోహితుడు పూజారులకు వంటి [illegible] వని ప్రయత్నము చేసిరనియు, అందుచే వారికేమీ కలిగినదనియు, ఇప్పుడు మున్సిఫీకోర్టులో వ్యాజ్యము నడుచుచున్నదనియు తెలియుచున్నది. కొన్ని స్వార్థములవల్ల పాఠశాలలకు విముఖులైయున్నారు.

రైతును తొలగించుట

గ్రామాధికారులు మాకులవారికి ఒకరైతును దెబ్బలుగొట్టి సేద్యము చేసే భూమినుండి వెడలగొట్టినట్లు ఆరైతు ఆదాలతు ఫౌజ్దారీలో దావా చేసి సబూతు చేయించెను. ఇట్లే ఆగ్రామ్యాధికారులు మరికొందరభూములను కూడ ఆక్రమముగ వశపరించినట్లును, కొంకర్ల చిక్కమండిగా పట్టేదారుపయి దండుగలు వేసి భూమినుండి తొలగించు ప్రయత్నము చేయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది.

పయి ఆదాలతు ఫౌజ్దారీలోని వ్యవహారములో తమకు విరుద్ధముగా సాక్ష్యమిచ్చిన వారలయందును కొందరిని [illegible] వ్యవసాయముల నీరుగానీయక దెబ్బలుగొట్టుటను పట్టుదలతో [illegible] సాగు [illegible] తగులబెట్టి [illegible] దిక్కులేని స్థితిలో యున్నారు.

తిర్మలగిరి బంజరు రైతుల బాధలు

(విలేఖరి)
తిర్మలగిరి; ౨౨—౧౦—౧౯౪౪.

తిర్మలగిరి మన్నెగూడెము సమీపమునగల గ్రామము. ఇక్కడి యజమానులు [illegible] పెదరాయ గ్రామము వారు పేరుకు దరఖాస్తు చేసి, తమ్ముడు వారిభూములు సర్కారీలో ఇవనాలుచేసుకొనినారు. కుటుంబము చిన్నదొరకు రైతులు దక్కగా రైతుల పెద్దబాటుతో పోలీసువారితో కొన్ని వారిపంట వేయుటకు ఇష్టములేక [illegible] ముఖ్యముగా రైతులపాలిటికి [illegible] పెట్టినారు. గ్రామంలో [illegible] తీసుకొనిపోతూ రైతులకు మక్కులకు [illegible] బంజరపన్ను సర్కారీలో [illegible] పెద్దవారు చెల్లించుచున్నను పశువులన్నిటిని [illegible] అమ్మించినారు. [illegible] సర్కారీ కోర్టులో బంజరదారులు కొన్నిచోట్ల [illegible] బంజరపన్ను పొందు మరల రైతులపరముచేయబడుట ధర్మవిరుద్ధము కాదా? ఆకోలముతప్పించుకొని [illegible] మండియా [illegible] పాలు, ఫలితములు బంజరదార్లపాలు.

దేవాలయ, గ్రంథాలయ పునరుద్ధరణ

గ్రంథాలయపరిస్థితులు

[విశేషము]

రామారెడ్డి, ౩-౧౦-౧౯౪౪.

ఇచ్చట ప్లేగువచ్చినప్పటినుండి [illegible] ఈగ్రంథాలయము [illegible] అభిమానులు [illegible] చేతను, కొంత [illegible] పరస్పరము [illegible] చక్కగా [illegible] నున్నదని చెప్పవచ్చును. [illegible] గ్రంథాలయవారికము [illegible] మాత్రమే!

రైతులు

ఇచ్చటి రైతులు ఎక్కువ అప్పులపాలు గాక [illegible] యున్నారు. కారణము అందరు [illegible] సంఘము యేర్పాటు చేసికొని యున్నారు. [illegible] మఱియు ఇచ్చటన్న [illegible] మిక్కిలి [illegible] వారిని మంచిమార్గమునకు త్రిప్పుచున్నారు.

వర్తకులు

[illegible] మిక్కిలి [illegible] యున్నారు. ప్రపంచములో [illegible] ఇంతయేల [illegible] సంఘమేర్పాటు చేసికొనగ [illegible] శ్రీ. [illegible] వేంకటేశ్వరరావుగారు [illegible] సంఘమేర్పాటు [illegible] వీరికి గ్రంథము [illegible] గ్రంథాలయము [illegible] లేదు.

దేవాలయములు

ఇచ్చట రెండు దేవాలయములుగలవు

౧. శ్రీ [illegible] ఈశ్వరస్వామి దేవాలయము: [illegible] శిథిలమైయుండెను. [illegible] శ్రీ. చంద్రశేఖరశర్మగారు [illegible] కట్టించెను.

౨. శ్రీ వేణుగోపాలస్వామి దేవాలయము. [illegible] ప్రాకారములు [illegible] చేయుచుండెను. [illegible] కాబట్టి దేవాలయ [illegible] పరిశుభ్రము [illegible] ప్రస్తుతము [illegible] దేవాలయము [illegible] ప్రారంభించిరి. [illegible] శ్రీ. [illegible] దేవాలయం చుట్టు ప్రాకారములు చక్కగా [illegible] శ్రీ [illegible] ఏర్పాటు చేయించిరి. [illegible] శ్రీ. [illegible]

[illegible]

జాగీరు రైతుల క్షేమములు

(స్వకీయ లేఖరి)

గొల్లపల్లి, భువనగిరి ౬-౧౦-౪౪.

విద్య

[illegible] జాగీరులో [illegible] మాదిరి [illegible] సంఖ్యగలదు. [illegible] సర్కారు [illegible] లేదు.

పంటలు

[illegible] కానీ [illegible] రైతులు [illegible] జాగీరుదారు [illegible] దొరకదు.

[illegible] పశువులను [illegible] సర్కారు [illegible]

ఈ [illegible] రైతులు [illegible] సర్కారులో [illegible] పెట్టినా [illegible]

కౌల్దారు కష్టములు

[విశేషము]

[illegible] (నిజాం) ౧౦-౬-౧౯౪౪.

ఈయూరిలో గ్రామాధికారులక్రింద [illegible] భూమి [illegible] పట్టాలున్నవి. కావున కౌల్దారు [illegible] సర్కారు [illegible] కౌల్దారులు [illegible] సర్కారు [illegible]

[illegible] 3 [illegible]

[illegible] దేవాలయము [illegible]

భజనమండలి

ఇప్పుడిప్పుడు భజనమండలి [illegible] ఏర్పాటు [illegible] అప్పుడప్పుడు [illegible] బడుచున్నవి.

కేంద్రసంఘప్రచారకుడు

గతబుధవారం రాత్రి శ్రీ. [illegible] వేంకటేశ్వర [illegible] గురువారం [illegible] ప్రసంగించెను [illegible]

శుక్రవారం రాత్రి [illegible] రామాయణము, [illegible] వివరించిరి. [illegible]

శనివారం రాత్రి శ్రీ. [illegible] ఇచ్చటినుండి [illegible] వెళ్లిరి.

దీపములు లేని దీపావళి

[విశేషము]

[illegible], ౬-౧౦-౧౯౪౪

మా. [illegible] గారి దౌర

[illegible] వేంకటేశ్వర [illegible] గారు [illegible] చేసిరి. [illegible] సంతోషపడినారట, [illegible] పోయినారు.

వర్షములు

[illegible] గతసంవత్సరముకంటె [illegible] విస్తారముగా [illegible] ఎదురుచూచుచున్నారు.

ఘర్ పట్టి రోషనీ పట్టి

ఘర్ పట్టి రోషనీ పట్టి [illegible] వసూలుచేయుచున్నారు. గ్రామములో [illegible] దీపములు [illegible] రోషనీ పట్టి [illegible]

కేంద్రసంఘ ప్రచారము

(ఎం. వెంకటేశ్వరరావు. ప్రచారకుడు)

మాచారెడ్డి

ఈ గ్రామము కామారెడ్డి తాలూకాలో చేరినది. ౧౫-౧౦-౨౯ న ఈగ్రామము చేరితిని.

ఆర్థికము

రైతాంగము పది హేను లక్షలకరకు ఋణగ్రస్తులైయున్నారట. వీరు లంబాడీ వారికి తక్షావి హారికవర్తకులకు పండించినపంటలబోయును దిన మెక్కరేడుగా కాలము గడుపుచున్నట్లు తెలిసినది.

వర్తకులు

ఇచటవర్తకమహాశయుల యిండ్లు మూడు నాలుగుమారు లాయున్నవారుమంచిస్థితిలోనే యున్నట్లుగ విదితము. తదితరులు కొంచెముబీద వారు వీరికెట్టి బాధయుంకను తప్పలేదు. రూపాయిసరుకుతీసుకొనిన మూడు పావలాలు మాత్రము యిచ్చెదరట. ఇది వీరిధైర్యలోపమును తెల్లడించుచున్నది. లేనిచో శాంతము పైకము ఏలయివ్వకుందురు?

హాజతస్థితి

వీరికొయుంకను పరమేశ్వరునిదయ రావటులున్నది. లేనిచో వీరింత హీనస్థితిలో నేల నుందురు? మ.ఘ.వ. నిజాం ప్రభువుగారిబిడ్డలను తెలిసికొనినచో వెట్టిచాకిరి నిర్మూలించిపోయెడిదే! ఏలయన రాజాజ్ఞలను శిరసావహించని వారుండరు గదా!

పారిశుద్ధ్యము

ఈగ్రామము దాదాపు రెండువందల దొంబదిగృహములు గలిగి చిన్నపంచాలచే కట్టబడియున్నది. ఏసందున జూచినను మురుగుగుంటలు దోమలచేనిండియున్నవి. ఇచట దోమలబాధ చెప్పవీలు లేదు.

ప్రబోధము

ప్రభుభక్తి, శీతజ్వరము, ఆరోగ్యమార్గము, జీవహింస, బాలికలకున్నతపాఠశాల ఇత్యాదివిషయములగురించి ఉపన్యసించనైనది.

బీదర్ తాలూక్దారు ఆజ్ఞ అమలగుట

రాజకీయ శాఖామంత్రికి ఆర్యప్రతినిధి సభయొక్క తంతి

గతసంచికలో బీదరుతాలూక్దారు నల్లంగ ఆర్యసమాజమందిరమును గూర్చియిచ్చిన ఆజ్ఞ తెలుపబడెను. ఇప్పుడు ఆ ఆజ్ఞ అమలుజరిగినట్లు హైద్రాబాదు బులెటిను పత్రికవలన తెలియుచున్నది: ఆ ఆర్యసమాజమందిరమున్ను, అఖాడాయున్ను రద్దుచేయబడినవట.

ఇది యిట్లుండ, ఢిల్లీలోని ఆర్యప్రతినిధి సభవైపునుండి మన మ.ఘ.వ. నిజాం ప్రభుత్వమువారి రాజకీయశాఖామంత్రివర్యునికిని, ఆదాయశాఖా మంత్రివర్యునికిని నల్లంగ ఆర్యసమాజమందిరమును దానితోచేరిన అఖాడాను రద్దుచేయుటకై బీదరు తాలూక్దారుగారిచే యివ్వబడినయాజ్ఞనుగూర్చి న్యాయముగ విచారించవలసినదని తంతివచ్చినట్లు జాతెంగపత్రిక ఢిల్లీనుండి వెడలిన యున్నైటెడు ప్రెస్సువార్త తెలుపుచున్నది.

ప్రభుత్వోద్యోగుల కిండ్లుకట్టించుట

జగిత్యాలలో డివిజనల్ ఆఫీసరుకున్ను, మున్సిఫుకున్ను యిండ్లుకట్టించుటకై రూ ౫౦౦౦౦ల ఖర్చును ప్రభుత్వమువారు మంజూరుచేసిరని బులెటిను పత్రికకు తెలియుచున్నది. ఈమొత్తముతోనే డివిజనల్ ఆఫీసరుగారి కార్యాలయము కూడ కట్టించబడునట. ఈభవనములన్నియు యిప్పుడేనియుండు స్థలమునకు కొంచెము దూరముగా కట్టించబడునట.

క్వెట్టాలో బాధితులైన ఔరంగాబాదువారు

ఔరంగాబాదులో రాజాభోజేలాల్ అను సాహుకారుయొక్క కుటుంబము ఇటీవలి క్వెట్టా భూకంపమునకుముందు గాలక్కడకు పెండ్లికిపోయియుండెననియు, అప్పుడు భూకంపములో ఆకుటుంబము నష్టపడెననియు, పెండ్లివారిలో యిద్దరు స్త్రీలు వారంద్రు కూలిపోయిన యింట్లక్రింద పడి చనిపోయిరనియు, వారలతల్లికిగొప్ప గాయములయ్యెననియు, ఆతల్లి కదలలేనిస్థితిలో ఔరంగాబాదునకు తేబడెననియు బులెటినుపత్రికకు తెలియుచున్నది.

నూలు వడుకువారి ఆదాయమును హెచ్చు పెట్టుట

— గాంధి మహాత్ముడు

ఇండియాలో చాలమంది నూలు వడుకునట్టి స్థలములలో పదలిగూడ వారి ముఖ్యస్థలమే. అచటినూలు వడుకువారికి ౧౦ లక్షలకు దమ్మిడీమాత్రమే ఆదాయము లభించుచున్నదని తెలిసినది. మిక్కిలి అసంతృప్తికరము. వీరి ఆదాయము హెచ్చుటకు మనము తగిన యేర్పాటులను చేయవలెను. దానికి మూడు మార్గములున్నవి. (౧) నూలువడుకువారికి హెచ్చుకూలియిచ్చి ఖద్దరు బట్టల ధరను కూడ హెచ్చించుట (౨) గింజలుతీయుట యేకులుచేయుట, నూలువడుకుట, బట్టలు నేయుట, యీనాలుగువిధములగు పనులను చేయువారు తమకువచ్చెడు ఆదాయమును పంచుకొనువట్లువారికి బోధించుట (౩) ఇప్పుడున్న రాట్నములపయి హెచ్చు నూలువడుకుటకు వీలగునట్లు వాటిలో మార్పులు చేయుట

బీడు జిల్లాలో మద్రాసు పద్ధతి

కొన్ని రోజుల క్రిందట శబ్యాకేనాజం, యమ్.యం. భరూచాగారు బీడుజిల్లాలో మద్రాసుపద్ధతిని అమలుపరచుటకు యేర్పాటుచేయుటకై బీడునకుపోయియుండిరట. ప్రస్తుతమున కు తగినయేర్పాట్లను వారు చేసినారట. క్రొత్త పద్ధతి యీనెలలోనే అమలుకువచ్చునట:

నిజామాబాదులో క్రొత్త మొహల్లాలు

నిజామాబాదు పట్టణము పెరిగిపోవుచున్నది. వాలాషాన్ కర్నల్ ప్రిన్సు ముకర్రంజా బహదర్ మీర్ బరకత్ అలీఖాన్ బహదర్ గారిపేర కట్టబడుచున్న మొహల్లా చాలవరకు పూర్తియయినదనియు, కొన్ని యిండ్లుమాత్రమే పూర్తిగావలసియున్నవనియు బులెటినుపత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఈక్రొత్తమొహల్లాలకు రోడ్లువేసినారట. నల్లాలు పెట్టినారట, విద్యుచ్ఛక్తి యేర్పాటుకూడ చేయబడినదట. ఇంకొక మొహల్లానిర్మాణమగుచున్నది. ఆ మొహల్లాలో ఇండ్లుకట్టుకొనదలచువారు ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించిన ప్లానుప్రకారము కట్టుట కంగీకరించిననేగాని స్థలము లీయబడుటలేదు.

ఈమూడింటిలోను రాట్నములను సరిచేయుటయును సూచించబడిన [illegible] ... కూడ పొడ్డనైనదనే, కిర్లోస్కరుగారు పంపగుటకు ముందుగా ... ఇండియాలో నూలువడుకువారికి ఒకగంటకు మూడు కానులు ఆదాయము వచ్చుచుండెడిది [illegible] ... పరీక్షకువచ్చిన అన్ని రాట్నములలో కిర్లోస్కరుగారు చేసినరాట్నమే మిక్కిలి శ్రేష్ఠమయినదని అందరు [illegible] ... పరీక్షకులకు తెలియుటకుగాను [illegible] జడ్జీలు మనసుకూడ పూర్తిగా [illegible] ... కష్టమైనదైనను యెప్పుడు తయారుచేసినను కూడ పూర్తి బహుమానమివ్వబడునని [illegible] ... ప్రయత్నించుచున్న కిర్లోస్కరు సహోదరులు మున్నగువారును, ఇతరుల ... ప్రయత్నములను [illegible] ... అనినేను తెల్పుచున్నాను. గృహపరిశ్రమలకు పనికివచ్చు రాట్నము కావలెను. ఇప్పుడున్న రాట్నములలోగూడ మార్పులు చేయదగును. దానియొక్క పనిని హెచ్చించుటకుగూర్చి కరలాలు బ్యాంకరుగారు మిక్కిలి శ్రద్ధగా పనిచేయుచున్నారు. పెద్దచక్రము ఒకసారి తిరిగినచో కదురు తిరుగుచున్నది ... అందువలన గంటకు ౧౦౦-౧౫౦ గజముల మాత్రమే తయారగుచున్నది. కానిగంటకు ౫౦౦ గజముల నూలునుగూడ కొందరు వడుకుచున్నారు. కదురుయొక్క వడి చాల అధికమయినచో నూలువడుకువారు హెచ్చు బడిగా ... ఇదిగాక సూత్రము, చక్రము, దారమును మున్నగునవి సరిగా నుండవలెను. రాట్నము చిన్నదిగా (ఫ్రేము) కొలతకూడ తగ్గవలెను. మార్పులు చేయదలచినవారికి సూచనగా నే విషయములను వ్రాసితిని.

నూలువడుకగోరువారందరును సంఘముతో [illegible] ... నూలువడుకుట నేర్చుకొనవలెను. ఇప్పుడున్న రాట్నములను పనితనము చాలసులభమయినదిగాన దానిలో మార్పులు చేయుపనిని బాగుగా తెలిసికొనవలెను. గింజలుతీయుట ఏకులుచేయుట, నూలువడుకుట మున్నగుపనులన్నియు [illegible] ... బాగుగా తెలిసియుండవలెను. నూలువడుకువారి అభివృద్ధినిగూర్చి శ్రద్ధబూనవలెను.

ఇందులకువెంటనే ఉద్యమించవలెను ... మార్పులు జరుగవలెను. బాగుగా నూలువడుకుట [illegible] ... తెలిసియున్నప్పుడు ... నూలువడుకగల్గునట్లు చేయుటకు ... (హరిజన)

ఆంధ్రభూమి

సర్వాంగ సుందరమగు

సచిత్రాంధ్ర మాసపత్రిక

సంపాదకుడు. ప్రకాశకుడు,

ఆండ్ర శేషగిరిరావు, బి. ఏ.

ప్రధాన విషయములు:	ప్రధాన వ్యాసకర్తలు:
కథలు	కొడవటిగంటి కుటుంబరావుగారు
నాటకములు	తాత కృష్ణమూర్తిగారు. బి. ఏ. ఎల్. టి.
వ్యాసములు	చిలుకూరి శివరామకృష్ణప్రసాద్ గారు, బి. ఏ.
విమర్శనలు	తల్లాప్రగడ ప్రకాశరాయుడుగారు, ఎం. ఏ.
మహాపురుషుల జీవితములు	మారేమండ రామారావుగారు, ఎ. ఏ. బి. ఇడి.
పద్యములు	శ్రీమతి కనుపర్తి వరలక్ష్మమ్మగారు
బాల బాంధవి	బొడ్డు బాపిరాజుగారు
ఇమ్మారెన్ను విషయములు	కనికారపు సుబ్బారావుగారు.

సాలు చందా రూ. ౩-౦-౦ కల్దార్లు. విడి సంచిక ౦-౪-౦

నిజాం రాష్ట్రమునకు

చీఫ్ ఏజెంట్లు:—శ్రీయుత కాశేరు వెంటయ్యగారు.

౪౧-౪౧ మహబూబ్ వీధి సికింద్రాబాదు.

ఆంధ్రభూమి ముద్రాలయము

వేపేరి—మద్రాసు.

స్థానిక వార్తలు

బావిలో పడినవాడు బైటకి రానగుట

(మా విలేఖరి)

[illegible] బావిలో [illegible] వెంటనే [illegible] బావిలోదూకెను, అనవూచారము పోలీసు వారికి తెలియచేయబడెను [illegible] బావిలోపడిన [illegible] బైటకి [illegible] అప్పుడు పోలీసువారు [illegible] చేతికి [illegible]

హరిజన బాలుడు అగపడకుండగుట

(మా విలేఖరి)

గతశుక్రవారము నాడుదయము [illegible] బాబు వద్ద [illegible] యక్కడ [illegible] ఒక చెట్టుకు వ్రేలాడుచుండగా [illegible] వారలు చూచిరి. [illegible] కనుక్కొనబడెను. శవము యొక్క అంత్యసంస్కారము [illegible] ప్రభుత్వము వైపునుండి యివ్వబడెను.

గుడిలో విగ్రహములు మాయమగుట

(మా విలేఖరి)

పోయిన [illegible] వారము [illegible] నందు [illegible] విగ్రహములు [illegible] గణపతి, పార్వతి [illegible] విగ్రహము [illegible] ఎవరో యీవిగ్రహము [illegible] తలచబడుచున్నది.

నాంపల్లి స్టేషను మార్పు చేయబడునా?

[illegible] నాంపల్లి స్టేషను [illegible] స్టేషనుగా [illegible] తెలియుచున్నది. [illegible] స్టేషను [illegible] పెద్దదిచేయుట [illegible] చేయుదురట.

— మా విలేఖరి

ఉరుదు భాషకు హాలిన్సు గారి ప్రోత్సాహం

జిల్లా [illegible] హాలిన్సు గారు తన ఆఫీసు వారలందరు [illegible] ఆజ్ఞ ఇచ్చిరి. [illegible]

స్టైగు శాఖవారి ఉపన్యాసములు

[illegible] ఉపన్యాసములు ఇవ్వబడును.

[illegible] బజారులో [illegible] వారం	౧౧	వ తేదీన
[illegible]	౧౨	,,
[illegible] సోమవారం	౧౫	,,
[illegible] బుధవారం	౧౭	,,
[illegible] బయట		
[illegible] శుక్రవారం	౧౯	,,
[illegible] ఆదివారం	౨౧	,,
[illegible] మంగళవారం	౨౩	,,
[illegible] గురువారం	౨౫	
[illegible] శనివారం	౨౭	,,
[illegible] సోమవారం	౨౯	,,
[illegible] బుధవారం	౩౧	,,

[illegible] బహదూరుగారు చేసిన విందు

[illegible] విందు [illegible] ఉండిరి.

మెహిదీయార్ జంగ్ గారి గుఱ్ఱముతో ధనరాజగిరీ గారి దాసపోటీ

సికింద్రాబాదు గుఱ్ఱపు పందెముల విశేషములు

౩ వ తేదీ శనివారము నాడు సికింద్రాబాదు గుర్రపు పందెము యొక్క మొదటిభాగము జరిగెను. ౬ పందెములుండెను. మొదటిపందెము ఒక మైలు పరుగెత్తించుట. [illegible] ధనరాజగిరీ గారిది [illegible] మెహిదీయార్ జంగు బహదూరుగారిది. [illegible]

ముల్కీ సనదులు దొరుకు చోట్లు

ఇప్పటినుండి [illegible] ముల్కీ సనదు [illegible] జిల్లాలో [illegible] ముల్కీ సనదు [illegible]

— మా విలేఖరి

విఠలేశ్వరుని విగ్రహముపై కఱ్ఱ దెబ్బ

(మా విలేఖరి)

సికింద్రాబాదు: ౯–౧౧–౧౯౪౫:—

[illegible] విఠలేశ్వరుని విగ్రహమును [illegible] భజన తాళములు [illegible] హిందువుల [illegible] విఠలేశ్వరుని విగ్రహము [illegible] హిందువులకు [illegible] ముసల్మానులు [illegible] పారిపోయిరి.

క్షామ బాధితులకై హైదరాబాదు స్కౌట్ల కృషి

హైదరాబాదు స్కౌట్సు [illegible] పంపించుచున్నారు. [illegible]

జీవరక్షాజ్ఞాన ప్రచారక మండలి

ఒక విజ్ఞప్తి

దయామయులారా?

[illegible] ప్రబోధము [illegible]

ఇట్లు
కార్యదర్శి
పాటిబండ్ల వెంకటసుబ్బయ్య చౌదరి.

జీవరక్షామండలి ప్రచారము

[illegible] ప్రచారము సాగించిరి:—

౧. బండాబజారు (శివాస్వామి [illegible]),
౨. పాండురంగ భక్త సమాజము (తూప్‌బజారు),
౩. [illegible] (రామకోట్),
౪. [illegible] (లాల్ దర్వాజా),
౫. [illegible] (శంకర బాగు),
౬. [illegible] గూడా,
౭. [illegible],
౮. [illegible] (బస్తా వాడీ),
౯. బహద్దుర్‌ఖాన్ [illegible],
౧౦. గౌలీపురా,
౧౧. [illegible] (మల్లేపల్లి),
ఇంకను [illegible] ప్రబోధము చేసిరి.

కాంగ్రెసు సంఘములలో స్త్రీల అభ్యర్థి

ఇటీవల [illegible] జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము [illegible] కమిటీ [illegible] కాంగ్రెసు [illegible]

మాలుతద్యోగస్థుల పరీక్ష

[illegible]

ఉపకారవేతనము

[illegible] ఉపకారవేతనము మంజూరు [illegible]

ఉద్యోగవిషయములు

[illegible]

[illegible]

రాకపోకలు

[illegible]

జప్తీ హుకుము రద్దు

[illegible]

కింగుకోఠిలో విందు

[illegible]

విందు

[illegible]

ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థిసంఘము

[illegible]

సమిష్టి భావ ఉద్యానాత్రి

[illegible]

గోరీలకు గౌరవించుట

[illegible]

ఉస్మానియా విద్యాలయ నాటకమునకు మ.ఘ.వ. గారు

[illegible]

విగ్రహములనగలు దొంగిలింపబడుట

[illegible]

రేడియోనాటకము

[illegible]

కాలమాన నివేదిక

[illegible]

శీతోష్ణములు

[illegible]

నీరు; మేత

[illegible]

ధాన్యముల చిల్లరధరలు

గోధుమలు	పావలాకు	౯ శేర్లు
బియ్యము	,,	౩౹౽ శేర్లు
జొన్నలు	,,	౧౪ శేర్లు

క్వెట్టాలో మరలకంపము

[illegible] ౧౦౦౦౦ [illegible]

కొందరు సనాతనుల సంక్షోభకరమైన ప్రచారము

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ప్రకటన

ఆంధ్రజ్యోతిషాలయము

[illegible]

ఆకెళ్ల వేంకటశాస్త్రి

గోపాలపురము,
కొత్తపేట పోస్టు,
తూర్పుగోదావరిజిల్లా

గోలకొండ పత్రిక
శ్రీయువనామ సం॥ ఆషాఢ బ॥ ౩
గురువారము

సైనిక శిక్షణము

ఈవారములో సైనికశిక్షణ మొసంగుటకును వ్యాయామము నేర్పుటకును బ్రిటిషుఇండియాలోను ఒకసంస్థానములోను చేయబడుచున్న కొన్ని ప్రయత్నములను గూర్చినవార్తలు వరుసగా వినవచ్చినవి. మొదటిది డాక్టర్ మూంజీగారు హిందూబాలురకు సైనికశిక్షణము నివ్వించుటకై చేయుచున్న యత్నము. ఇంకొకటి బీహారురాష్ట్రీయ హిందూసభవారిచే పాట్నాలో స్థాపించుటకై తలపెట్టబడిన వ్యాయామశాల. మూడవది తిరువాన్కూరు సంస్థానములో ప్రభుత్వవిద్యాశాఖయొక్క సలహాసంఘము వారు పాఠశాలలందు చదువువిద్యార్థులకు సైనికశిక్షణము నొసంగుటనుగూర్చి చేసిన ఆలోచనలు. కాబట్టి యీసైనికశిక్షణమునుగూర్చియు, వ్యాయామమునుగూర్చియు ఒకటి రెండు విషయములను చెప్పుటకు అవకాశము లభించినది.

జర్మనీలో ప్రతివానికిని నిర్బంధముగ సైనికశిక్షణ మొసగుచుండబడుటను వినుచున్నాము. దేశమునందు ప్రతివాడును తనదేశసంరక్షణకు అర్హతను సంపాదించుకొనుట అతనికిగలహక్కులతోపాటు సంక్రమించు విధియైయున్నది. ఇట్టిఅర్హత వ్యాయామమువలనను, సైనికశిక్షణమువలనను సిద్ధించును. అదియుగాక ప్రత్యేకముగ మనదేశమిప్పుడు శ్రీస్వామి వివేకానందుడు చెప్పినట్టుల తమస్సులోబడియున్నది. ఈ తమస్సునుండి సత్వమునకు చేరుటకుముందు రాజసమును అనుభవించవలసియున్నది. తమస్సనగా స్తబ్ధత, ప్రతివానియందును మాంద్యము. సత్వమనగా వివేకముతోగూడిన గొప్పచురుకుదనము. రజస్సు యీరెంటికి మధ్యచురుకుదనము. సర్వము భగవంతునిచే, మనచేమియులేదు అనుబోధను విపరీతవిధముగ నర్థముచేసికొనుటచే మనదేశము పౌరుషమును మఱచిపోయి యుండెను. పాశ్చాత్యనాగరికతాసంపర్కముచే అతత్త్వము మారుచున్నది. కానియింతవరకు భారతదేశమందలి విద్యావిధానములో విజ్ఞానశిక్షణము విషయమున నొసగబడినంతశ్రద్ధ శారీరకమానసిక బలాభివృద్ధి విషయమున చూపబడియుండలేదు విద్యార్థులకు నిర్బంధముగ వ్యాయామ సైనికశిక్షణము యేర్పరచినచో ఆలోపముతీరును.

ఇండియాప్రభుత్వమువారు భారతదేశపు సేనలో అంతకంతకు భారతీయులసంఖ్యను వృద్ధిచేయుదలచి, డేరాడూనులో నొకసైనికశిక్షాలయమును యేర్పరచినారు. ఈశిక్షాలయమునందు బ్రిటిషిండియావారికేగాక సంస్థానములవారికిని సైనికశిక్షయొసంగబడును. కానియిందు గలుగు రాజీపు ద్వారలో భారతదేశపుసేనను సంపూర్ణముగా భారతీయులతోనింపుటకు చాలదని భారతీయనాయకుల అభిప్రాయము. మరియు ఆంధ్రులు మొదలగు కొందరు యీసైనికశిక్షణము పొందుటకు ఉత్సహించుటలేదు. అట్టివారిలో ఉత్సాహమునుకలిగించుటకు ప్రజాసేవకులచే యేర్పరుచబడిన సైనికశిక్షాలయమే సమర్థమైనది. మూంజీగారేర్పరుచదలచిన సంస్థానన ప్రతిష్టంభనోద్యములతో చేతులుకలుపకుండ సాగించబడుచో, అదియేమిచేయగలిగినను యేమిచేయజాలకున్నను అధమము సైనికశిక్షణమును పొందకుతూహలముగలవారి సంఖ్యను యెక్కించవచ్చును.

న్యాయస్థాన వార్త

కల్లూరుతురకల దుండగములు

మధిరమున్సిఫు న్యాయస్థానము

ఈఅభియోగము పై న్యాయస్థానములో విచారణయుండెనుకదా ఆది ...తురకలవిచారణకువచ్చినది. అనాసుప్రభుత్వమువారి పక్షమున సాక్షులు (మిగిలినవారు) అందరివాఙ్మూలములు వ్రాసికొనుట పూర్తిఅయినది నిందితులగు తురకలజవాబులుకూడ వ్రాసికొనుటజరిగినది

నిందితులజవాబు సారాంశమేమనగా, శిరితోమేము దరము దేవాలయమువెనుకకి వచ్చినాము అక్కడిమామూలుగా కొంగవేపులిచి కరములా పాతిపోయుచు వాడుక అటుల నేయుచ్చి వెళ్లిపోయినాము మేము ఏవిధమైనదుడుకుగాని శ్రీరామనవమికి సంబంధించినదచేయలేదు. అనాడు మేరేమి రివాజుగాని ఈదేవాలయమువైపు వచ్చుటయాజ్ఞగాని లేదు. ఈవిషయములో యిదివరకేసాక్ష్యములో తెలుపబడియున్నది.

౧౩ తేదీ వాయిదాకొరకు బహుసుకొరకు పెట్టినారు. ఈసుభా నాజమా సాబ్ గారు కల్లూరు ముఖాముకువచ్చి దేవాలయముచూచి వెళ్లెదరట

మోహన్లాలు సాక్సేనాగారికి నిషేధాజ్ఞ

కలకత్తా: జూలై ౧౫

మోహనలాలు సాక్సేనా గారికిదివరలో కొమిల్లాను బోరాదనినిషేధింపబడెను. ఈ ఉదయం మిస్నపూరు, బారిసాలు,ఢక్కా, ఫరీదాపూరు చిటగాంగుజిల్లాలకును పోవద్దని బెంగాలు చీఫ్ సెక్రటరీగారు ఉత్తరువునిచ్చిరి.

అందుచేతవారు కాశీ, అలహాబాదుమీదుగా దేశములకొ బోయెదరు.

మహమ్మదీయనాయకుల అరెస్టులు

లాహోర్, జూలై ౧౫

షాహీదుగంజ్ మసీదు ఆందోళనలో ముఖ్యులైనవారు ... అరెస్టు చేయబడిరి. ఇటీవల నేర్పరుచబడిన షాహీదుగంజ్ కార్యనిర్వాహకసభ్య ఏమంతయు ... జరిగినసభలో ... మౌలానా జఫర్ అలీఖాన్ ... క్రిమినల్ లా అమెండుమెంటు ఆక్టుకింద అరెస్టుచేయబడెను. మునిసిపల్ కమిషనరగు మియాఫిరోజుద్దీన్ అహమ్మదును అరెస్టుచేయబడెను.

ఇండియా, చైనాప్రభుత్వములకు వివాదము

బర్మా,యూనానులకు మధ్య చీనాదేశపు దక్షిణప్రాంతములనుగూర్చి తగాదాయేర్పడియుండెను. ఇంగ్లాండుదేశపు ప్రభుత్వమును, హిందూదేశపుప్రభుత్వమును చేరి చైనాదేశపుప్రభుత్వముతో ఏప్రెల్ నెల లో చేసిన వాంకింగు ఒడంబడిక సమాధానముల నేర్పరచుకొనియుండెను ఒడంబడిక ననుసరించి యిప్పుడు యిరుపక్షముల ప్రతినిధులుగల ఒకకమిషను నియమించబడినది. చైనాదేశపు దక్షిణపు ఎల్లలను ఏమనిర్ణయించగలరు.

జాతిసమితివారిచే నిసిలిన్ గారు కమిషనుయొక్క అధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరని యిండియాప్రభుత్వప్రకటనవలన తెలిసినది.

హిందూసభవారి వ్యాయామశాల

బీహారురాష్ట్రహిందూసభవారు పాట్నాలో వ్యాయామశిక్షణశాలనొకదానినియేర్పరచెదరు. ఆత్మరక్షణకొరకు, లోకనివారక వ్యాయామములు, బొరుసని బరువులనెత్తుట మొదలగునవినేర్పబడును. కన్ననూరు వ్యాయామశిక్షణశాలయొక్క డైరెక్టరగు కే.రాఘవన్ గారిదీనినిని డైరెక్టరుగా నియోజించబడినారు. ఈసంస్థ బీహారురాష్ట్రమందంతటను శాఖలు యేర్పరచబడునట.

లాహోరు ఆందోళన హెచ్చుట

లాహోర్; జూలై ౧౫

సిక్కులచేపడగొట్టబడిన షాహీద్ గంజి మసీదువిషయమై ఈనెల ౧౫తారీఖునుండి ఓకనెలవరకు లాహోరుజిల్లాలో సెటిసభలుజరుగరాదని జిల్లామేజిస్ట్రేటు క్రిమినల్ ప్రొసీజరుకోడు ౧౪౪ సెక్షనుక్రింద ఉత్తరువుజారీచేసెను. ఈవారములో ౧౪౪ సెక్షనుక్రింద జారీచేయబడిననోటీసులలో నిది మూడవది.

మహమ్మదీయులలో షాహీద్ గంజిమసీదునుతిరుగ ... చేసికొను ఉద్యమము నేడు ఉదయము ప్రారంభింపబడెను. నిన్న ... మహమ్మదీయులయెదుట మౌలానాజఫరాలీఖాను గారు ఇస్లాముజెండాను ఎగురవేసిరి.

పడగొట్టబడినమసీదును తిరిగికట్టి మహమ్మదీయులకు ఒప్పజెప్పినగాని మహమ్మదీయులు శాంతింపరని మౌలానాజఫరాలీఖాను గారుచెప్పిరి

ఈఆందోళనకై నియమింపబడిన ప్రథమకార్యనిర్వాహకసంఘమునకు మౌలానా జఫరాలీఖాను గారు మొదటినియంతగా నియమింపబడెను. ,,షాహీద్ గంజ్ మసీదు”తో జూలై ... దేశమంతటజరుపవలెనని నిర్ణయింపబడెను.

ఇచ్చట ఒకశిబిరము తెరువబడినది. శిబిరములో ప్రతిరోజు శాంతిసైనికులుచేర్చుకొనబడుదురు.

ఇండియాలో రబ్బరు కార్ఖానా

రూ ౫౦,౦౦,౦౦౦ ల మూలధనముతో ఓకయూరోపియను ... హిందూదేశమున (బొంబాయిలో, ఒక) రబ్బరుఫ్యాక్టరీని త్వరలోస్థాపింపనున్నారని తెలియుచున్నది. గట్టెరబ్బరుటైరులను, రబ్బరుషీట్లను, రబ్బరుట్యూబులను తదితరవస్తువులన్నిటిని యీకంపెనివారుచేయుటకు తలపెట్టియున్నారు. ఈక్రొత్త కార్ఖానాను ప్రారంభించినచో భారతదేశమునకు అవసరమగు రబ్బరువస్తువులన్నియు ... పూర్తిగ ... తయారుచేయగలరని నమ్మబడుచున్నది ... యూరపులో ... ఏర్పాటుచేసికొనిరనియు, కంట్రాక్టు ... తెలియుచున్నది. ... సమీపమున భూమిని ఇప్పించవలయునని యీకంపెనివారు బొంబాయి మునిసిపాలిటీవారికి దరఖాస్తుపెట్టిరట.

ప్రచారక విద్యాలయము

కొవ్వూరు ప్రచారకవిద్యాలయ ప్రారంభోత్సవము జూలై ౫ తేదినిజరిగెను. సుప్రసిద్ధచరిత్రకారులగు చిలుకూరివీరభద్రరావుగారు ,,ఆంధ్రులచరిత్ర”ను గురించి ప్రతిదినము ఉపన్యసించుచున్నారు. వేమూరి రామకృష్ణారావు బి.ఏ.యల్ టి. గారు ,,ప్రపంచచరిత్ర”ను గురించిముచ్చటించుచున్నారు. శిష్ట్లా ప్రగడమందేశ్వరశర్మగారు ,,రైతులసమస్యల”ను గురించివిపులముగా చెప్పుచున్నారు. డాక్టరు పట్టాభిసీతారామయ్య, వేమవరపురామదాసుపంతులు, గోగినేనిరంగనాయకులు, అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావుగారు, తదితరప్రముఖులు యీమాసాంతము నుండివిచ్చేయగలరు. ఇంకనువచ్చువిద్యార్థులకై ౧౫-౭-౩౫ వరకు గడువు ఒసంగబడినది.

—ఆంధ్రపత్రిక.

ప్రభుత్వాజ్ఞల నుల్లంఘించినందులకు అరెస్టు

జాల్నా తాలూకా కొపోలీసువారు ప్రభుత్వాజ్ఞల నుల్లంఘించిరను నేరమున ౧౫గురుపై ... స్పెషల్ మేజిస్ట్రేటువద్దనభియోగముల పెట్టిరి ౧౫గురు ... లో ... అరెస్టుచేయబడియున్నారు. ఒక నిందితుడు పరారైయున్నాడు.

—ఆంధ్రపత్రిక

రంగూన్ రౌడి నాటక ప్రదర్శనము

ఈ నాటకము సికింద్రాబాదులో తేది ౧౦-౧౦-౪౭ న ఆంధ్రమిత్ర మండలి వారు ప్రదర్శించారు. అద్వైతమునకు ఇంతటి అదుగవలసినదిలేదు. అన్ని అతిశయోక్తులే, అంతా ధాంధూం ఫెడేల్ నటులు హాస్యక శాపిధులు. గానకోకిలలే!

రంగూన్ రౌడి (కథానాయకుడు) పాత్రధారి కొత్త్వాల్ కోటరంగారావుగారు. వీరిలో నాటకరౌడీలక్షణాలు. వీరిమాట వీరిపాట ప్రేక్షకుల మాటయైయుండినిచ్చి ప్రక్కనున్న వారికివి నబుడేనుకూడా అనుమానమే. ఎంతలావుగా ఉన్నా అంతవరాక్రమ చేసిగాగొంతు లేంది, పాటలేంది, రక్తి గట్టడానికి. జనాలు పంతసంచడానికి యిది పైతెంబుపిక్చరో? గంగారావే టు పాత్రధారి ఎంతమేలని చెప్పవచ్చును. చివరకు ఇయాపకూడా కూతురు పెండ్లిసమయంలో పాడినపాట, వీధినాటకొన్ని స్వరం తెచ్చి, పాట కొన్ని రసాభాసము చేసింది. అంతజనం స్త్రీలు పురుషులు, వ్యయప్రయాసలకోర్చి ఇట ఎంతఅందంగా ఉంటుందో అను కొండంత ఆశతో వచ్చారు, పాపం వారి ఆశాభంగమే. తెనుగుప్రతిష్ఠగౌరవము సంపాదించిపెట్టాలెను గాని. తుచ్ఛమనుబ్బున కోలించి ఆప్రతిష్ఠపాలగుట పాడికాదు. వ్యక్తి గౌరవము గాకపోయినను నాట్యకళాగౌరవము నైన పాటింపవలదా? ఆంధ్రుడు ఏయే విషయంలో నైనా కొంచెం వెనకబడ్డారంటే ఆందుకు కళ కళ అధోగతి పాలవుతాను. నాటకరంగంతా పెద్దనోట పెట్టకుండిన అక్కడ ఉన్నదేంటి అనే ఉత్సాహం. యిక స్త్రీపాత్రల గొంతుకలపై ఆరంభము కావాలెనన్న అగుపడేది అయినను వారివల్ల విచారంలేదు అసలు నాటకాధిపతులు నాట్యకళాభివృద్ధికాంక్షించువారుగావుంటే యిలాంటి తప్పులు జరుగవు.

ఇక రెండురంగాలతో ఆటాయిపోతుంది, యీ పూట్లో నే "నవ్వు-బాయి ప్రేమంతా యిను పెంచు నాటకలాట్లాను మీ......" యనివ్రుష నాగ నకుడు యింకో యేమో వుపన్యసించబోతున్నాను యింతలో, చాలు, చాలు, యీ ఆట నేయింత యందంగా వుందియింక మీ ఆటలక్క్రర్లేదు" యను కేకలు ప్రేక్షక స్థానంనుంచి వో కేక సాక్షి బయల్దేరాయి. ఆదెబ్బతో యడేని ప్రక్కమరాయి పైసమాయి నాటకమండలి వారు, ముఖ్యంగా మువారి నాటక ప్రదర్శనాలయందు పంచిపద్ధతు అవలంబించి, సర్వసమర్థులగు నటకుల చేర్చుకొని, నాట్యకళోన్నతికి పాటుబడుదురుగాక యని విశ్వసించుచున్నాను.

ఆకుల రాజయ్యగుప్త.

సమదర్శిని పత్రికాభివృద్ధి

సమదర్శిని యను వృత్తాపు నుండి తెలుగు మూస్త్యా వారపత్రిక కొంత్త సంవత్స రము ఇంటదాకా కమ కికెంఉదయపోటులో నుండుటకై నూతనఅనుండి మా ర్చా లకు తగ్గించబడినది. ఆర్ధసంవత్సరమునకు యిప్పు యీ ౧-౮-౦లు. ఇది టపా ద్వారా తెప్పించుకొనువారికి ఏజన్సీ నేమలు విడిసంచికె వెల రూ ౦-౧-౬లు.

తుంగభద్రలో పడవమునుగుట

మంగళవారము జూలై ౧౫ తేది సాయంకాలము నాలు గంటలకు తుంగభద్రానదిలో "హరిగోలు" అను తెప్ప నయాశీకుల నెక్కించుకొని కర్నూలు ఒడ్డునుండి కొంచెము దూరముగా మునుకొన్నది నదికి అడ్డముగా పోవుచుండెనది. నడియేటికి పోయినపిదప ఆదుగు పగిలి ధము పడి నీరులోనికి వచ్చి పడవ మునిగిన ది. మారమునుండి ధనిని గాంచుచుండు జాలారి పడవలు నీనిమిగిలిన వారి విరక్షించింది. అందులో స్త్రీలు, బాలురు కూడా ఉండినారు. గలించినవారు కొందరు ౩౦మంది అనియు కొందరు ౫౦మంది అనియు అనుచున్నారు. దానిలో వొక పెండ్లిసంఘము కూడా ఉండెదనుచున్నారు.

తుంగభద్రను అవలిఒడ్డున ఒకచిన్న రైల్వేస్టేషనునిర్మించి కర్నూలునుండి అచటికి దినమునకుపదిసార్లు చిన్న రైలునడిపించిన చో బాగుండునని ప్రజలు అభిప్రాయపడియున్నారు.

— ఆంధ్రపత్రిక

గ్రీకు రాజుభార్య విడాకులవ్యవహారపు తీర్పు

ప్రాతగ్రీసు రాజు జార్జిగారు తనపతిబడినేవ విడాకులను గూర్చి అపీలుచేయవలెను విడాకులతీర్పు జూలై ౧౫ వాడు ఖాయమైనది. దీనివలన కరోల్ జానకుకు, అతని ప్రాతభార్యకును సన్నిహితసున్న యనిపిస్తారు, గ్రీసు జానపిఎలిజబెత్తు కరోలు రాజుసోదరి. జార్జిగారు కరోలుగారి సొరితభార్య సోదరుడు.

విద్యాభివృద్ధి విషయమై ఆలోచనలు

తిరువాన్కూరు సంస్థాన విద్యాశాఖయొక్క సలహాసంఘము జూలై ౧౫ దినమున విద్యాశాఖడైరెక్టరగు వి. వి. చంద్రశేఖరము గారి యధ్యక్షతను సమావేశమయ్యెను. సంస్థానములో గ్రంథాలయాభివృద్ధి, కాలేజి విద్యార్థులకు సైనికశిక్షణము, ప్రైవేటుపాఠశాలలందు ఉపాధ్యాయుల యుద్యోగభద్రతలు, నిమ్నజాతి విద్యార్థులకు సహాయము, ఈవిషయములు ముఖ్యముగ చర్చింపబడెను.

కాలేజి విద్యార్థులకు సైనికశిక్షణమును గూర్చి విద్యాశాఖ డైరెక్టరు సూచించిన విధానము ఈ సలహాసంఘము అంగీకరించెను. ప్రైవేటుపాఠశాలలందు ఉపాధ్యాయుల ఉద్యోగభద్రతల గూర్చి దీర్ఘముగ చర్చింపబడెను. ప్రైవేటు పాఠశాలలందు ఉపాధ్యాయుల యుద్యోగముల స్థిరము గావించుటకును, వారి వేతనము సరిగా చెల్లింపబడుటకును విద్యాశాఖ ప్రస్తుతముకంటె ఎక్కువయధికారము తీసికొనవలెనని కొందరు సభ్యులు కోరిరి. ప్రస్తుతఅధికారము చాలునని యు, దానిని సరిగా ఉపయోగించవలెనని యు మరికొందరు పట్టుబట్టిరి. ఈ విషయమై చాల సేపు చర్చింపబడెను. తుదకు దీనిని గూర్చి విచారించి రిపోర్టు గావించుటకొరకు ఈ సంఘము ఒక కమిటీ నియమింపబడునటు తీర్మానింపబడెను. ప్రాథమిక పాఠశాలలందు నిమ్నజాతి విద్యార్థులకు వస్త్రములు, పుస్తకములు యిచ్చుటను గూర్చి డైరెక్టరు సూచించిన విధానము అంగీకరింపబడెను. దీనికై సుమారు రూ ౨౦,౦౦౦ ఖర్చగును. గ్రామములలో గ్రంథాలయముల కొరకు వచ్చేసంవత్సరబడ్జెటులో రూ ౨౫,౦౦౦ ప్రత్యేకింపబడెను. మిడిల్ స్కూలు పరీక్ష జరుపుటను గూర్చి చర్చింపబడెను. విశ్వవిద్యాలయములో చేరుటకు ముందుగ "ప్రిలిమినరీ టెస్టు" కొరకు విద్యార్థులను సెలెక్టుచేయుటకును, వృత్తివిద్యలకు తగిన విద్యార్థులను సెలెక్టుచేయుటకును, వాల్గనధారము అంతయు వపడికి పరీక్షజరుపుటకు స్టాండింగు కమిటీ సిఫార్సుచేసియుండెను. ఈ పరీక్ష వాలుగవఫారము అంతమున జరుపవలెనా లేక మూడవఫారము అంతమున జరుపవలెనా యను విషయము చర్చింపబడెను. తుదకీ పరీక్ష నాలుగవఫారము అంతమున జరుపుటకు నిర్ణయింపబడెను. ఈ పరీక్షయందు విద్యార్థికి యెన్ని మార్కులు వచ్చిన ఎక్కువ అవకాశమివ్వబడునని తీర్మానింపబడెను.

చెన్నపట్టణ యువజన సంఘము

ఈ సంఘమువారి యాదరణవున జూలై ౧౫ వ తేది శుక్రవారము సాయంత్రము ౫-౩౦ ఘంటలకు మదరాసులో బహిరంగసభయొకటి జరుపబడెను. సభకొక్కరధ్యక్షులు సభయొక్క ఉద్దేశమును వివరించుచు ఆత్మసంతృప్తినాదలకు మిడి నా వంతు చాల్క దానిపై చాలి నా పని పెట్టె విద్యను అభ్యసించుటకు తగు మార్గములను కలిగించినను సాయమేర్పడియుండును అని చెప్పి, మీకు విద్యాశంతులమున చో యడి ఎవరికి తక్కువయని చెప్పబడు హరిజనులతోపాటు రాజ్యాంగపదవులయందు సరిభాగము గెలిచియుండుదురని పలికిరి.

అల్లూరి సీతారామరాజు గారును, శంకరరావు గారును విద్య లేకపోవుటచే నే వారు వెనుకబడియున్నారనియు, నితరజాతి వారలు కాంగ్రెసును కట్టించి అపరిమితమయిన లాభమును పొందుచు అధికమైయున్నారనియు నుడివిరి.

[ఆంధ్ర]

విజ్ఞాపన

ఆరుసంవత్సరములకుముందు యీ పట్టణమున వచ్చు మొదలగు సర్వక్రిమిరోహ వికారసంబంధములగు మిక్కిలి భయంకరములగు కుదురని వ్యాధులను బాగుచేసి ప్రసిద్ధిపొందిన ఘన వైద్యరత్నము మ. రా. రాంరెడ్డిగారు తిరిగి యీ హైదరాబాదు పట్టణమునకు వచ్చియున్నారు. ఆయన మునుపటివలెనే బీదకష్టమొందలగు, వ్యాధిగ్రస్తులకు ఔషధము భోజనము ఉచితముగా యిచ్చి వారిని కుదుర్చుటకుగాను సిద్ధముగా నున్నారు. ఇందుకై కొద్దిద్రవ్య సహాయము లేనిది ఇట్టిఘనధర్మకార్యము నిర్వహించుట దుస్తరము. కావున దయారసముగల ధార్మికజనులకు యీపత్రికద్వారా విన్నపము చేయుచున్నాము. వలయువారు యీధర్మకార్యమున సహాయపడుటను ఉదేశించినయెడల దయచేసి యిట్టిసొమ్మును యీదిగువ నుదహరించిన విలాసమునకు పంపుదురుగాక!

హకీం రాంరెడ్డి
c/o వేక్ బోర్ డిస్పెన్సరీ
కందస్వామిలోడ్జు
హైద్రాబాదు

చెట్లఆకులు బెరడుతిని జీవించుదేశము

దక్షిణదేశ క్షామము

ఆస్ట్రేలియాబజారుపత్రిక యిట్లువ్రాయుచున్నది:— "దక్షిణఇండియాలో క్షామపువార్తలు కొంతకాలమునుండి వినవచ్చుచున్నవి. చిత్తూరుజిల్లాలో ఒక్క గ్రామమున ప్రజల బాధచాల హెచ్చుగనున్నట్లున్నది. మదరాసు ప్రభుత్వము కరవుకమీషనరు ఒక్క డికిపోయినప్పుడు స్త్రీలు ఎండుఆకులను చెట్లుబెరడు లను వండుకొని తినుచున్నారని ఆశ్చర్యముతో చూపించిరి. ఇతర చోట్ల యీమాత్రముకూడ దొరకుటలేదు. ఆప్రాంతములో చిత్తూరు జిల్లాయందుకూడ యిట్టిపరిస్థితులేయున్నట్లు చెప్పవచ్చును. కరవుకాలమున చెట్లఆకులను బెరడును తిని కొంతకాలము జీవించి చివరకు అదీలేకపోవుట యీదేశము పరిపాటయినది. అయితే ఆప్తప్రజలను రక్షించుట కధికారులేమిచేయుచున్నారో తెలియకున్నది"

పోలీసులపై తిరుగుబాటు

రాజమహేంద్రిజిల్లాలో నుపాక గ్రామమునకు పోలీసువారు ఒకకేసువిచారణ నిమిత్తము పోయిరి. అచటి గ్రామస్థులు తెనుగుతిరిగి ప్రత్యయగాజా సబ్ ఇనస్పెక్టరు మొదలు పోలీసులను బంధించి అనేకరీతుల బాధపెట్టిరి. ఆపోట్లాటలో నుభయపక్షములకు గాయములు తగిలెను. పోలీసుసూపరింటెండెంటుగారు జూలై ౧౧ రాత్రి అక్కడకు పోయిరి. అచట పాయుధభటులనుంచిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర సంస్కృత సాహిత్యపరిషత్

గుంటూరు జూలై ౧౦:—

ఆంధ్రరాష్ట్రములో గీర్వాణభాషాభివృద్ధికై యత్నము చేయుటకై గుంటూరుపురమున శ్రీయుత పుణ్యమూర్తుల రాజశేఖరము బి.ఏ. గారింటియందు ఆంధ్రమహాసభాకార్యదర్శి శ్రీయుత సుసర్ల శ్రీరామావధానులు గారి ప్రోత్సాహమునకు ప్రింది యుద్దేశ్యములుగల ఒకసంస్కృతసాహిత్యసంఘము ఏర్పడినది. యీసంఘము క్రమముగ అన్ని పట్టణగ్రామములలో శాఖలనేర్పరచి "ఆంధ్రరాష్ట్ర సంస్కృత సాహిత్యపరిషత్తు" ను కేంద్రసంస్థగా నిర్మించదలచినారు.

ఉద్దేశ్యములు

ప్రతిసంవత్సరము ఒక కోటపరిషత్తుకు సమావేశపరచుట, సంస్కృతగ్రంథాలకు ముద్రణ స్థాపించుట, ఆంధ్రరాష్ట్ర సంస్కృత సాహిత్యసంఘము [illegible] బలపరచుట. ప్రాచీన సంస్కృత గ్రంథములను [illegible] ప్రకటించుట, సంస్కృతవిజ్ఞానమును వ్యాపింపజేయుటకై భాషా ప్రచారము చేయుట. గ్రామ గ్రామమున [illegible] సంస్కృత పాఠశాలలను స్థాపించుటకై ప్రోత్సహించుట. ప్రతిమాసమున ఉన్నతపాఠశాలలందును సంస్కృతభాషను విద్యార్థి విషయముగ నిర్బంధించుట, పరిషత్తు తరపున వివిధపరీక్షల నేర్పాటుచేయుట.

— ఆంధ్ర

బాంబులు

జూలై ౧౨ వ తేది రుక్మాపూర్ గ్రామములో నొక పిన్న గృహమందు గల బాంబులు పోలీసువారికి దొరికెను. అవి పరీక్ష కొరకు పంపబడినవి. ఎవరును అరెస్టు చేయబడలేదు.

చీనావరదలు

హాంకాంగు రాష్ట్రమున విస్తారముగ వరదలు పొంగుటచే హ్యాంకౌలో జపాను ప్రదేశములను మునిగిపోకుండ కాపాడుచున్న గోడ కూలెను. నగరమంతయు మునిగిపోవునని భయపడుచున్నారు.

విమానమునుండి మంటలులేచుట

ఆంస్టర్డాం జూలై ౧౮—

స్వీడనులోని మాల్మోకు వెళ్ళుచున్న డచ్ విమానము కొంచెముదూరము పోవునప్పటికి ఇంజనులోని గానది విమానస్టేషనుపై ప్రదక్షిణముచేయుచు క్రిందకు దిగుచుండెగా. విమానములో కొన్ని ఒకటి పేలుటకొలుదిఅని ముంత్రముమండి మంటలు లేచెను. విమానము ఫైలటు అఫీసరు జాకొనిస్ ఇద్దరు ప్రయాణికులు దిగునటుల నవరించిరి. బహుప్రయాసపడి మిగిలినప్రయాణికులను గతమందు రక్షించిరి.

వార్తా పత్రికలను ప్రకటించుటయే తప్పు

గాంధిమహాత్ముని అభిప్రాయము

ఢిల్లీలో 'తేజ్' అను పత్రిక కట్టియుండిన రూ ౧౦౦౦ ల ధరావతును ప్రభుత్వమువారు వశపరచుకొనిరి. దానినిగూర్చి ఆపత్రికయొక్క మేనేజింగు యెడిటరుకు వ్రాయుచు గాంధిమహాత్ముడు హిందీలో వ్రాసిన ఒకజాబులో "నాకేమియు ఆశ్చర్యములేదు. ఈరోజులలో వార్తాపత్రికలను ప్రకటించుటయే చేటు" అనుచున్నారు.

ఆబిసీనియా-యిటలీ వ్యవహారధోరణి

ఇటలీని యంతయును మూసొలినియే పడలిపిరి యా హైకదంతరుటకు తీర్మానించుకొన్నాడో యప్పుడే యీరెండు దేశములమధ్యవివాదమును పరిష్కరించువిషయమున ఆలోచన చేయుచున్న మధ్యవర్తి సంఘము కేవలవిచారించి నివేదికలను ఇరుదు ప్రభుత్వములకును చెప్పి మిన్నకుండుట యున్నది. ముసోలినియింకను పట్టుదలకుండెగా బ్రిటిషువారు యీ యుద్ధము రానియకుండా చేయుదామని చాలా యాందోళనపడుతూ ప్రయత్నము చేసి వారు ఆబిసీనియా యంతర్జాతీయసభవారికి మొఱ పెట్టుకొన్నరి. యంతర్జాతీయసమితికాన్సిలును సమావేశపరచుటకు బ్రిటిషువారును ఫ్రాంసువారును ప్రయత్నములు చేసినారు. కాని మొదటయిటలీయంగీకరించలేదు! ఇప్పుడు మరల యీకారణముచేతనో యిటలీ అసమావేశములో పాల్గొనుటకంగీకరించినది. యుద్ధము తప్పు పాల్గొనుటవలన అబిసీనియా మళ్లీ సమితిలో మంచితీర్పు చేయించుటకు తీర్మానములు ప్రతిపాదించుటకు ఇట్టిత్రికాస్థనము తెచ్చుట యింగ్లీషువారికిని యిష్టమైనది. సమితికాన్సిలుసమావేశము ఈజూలై ౨౫ తేదీ జరుగును. యుద్ధములో జనులక్షేమమును చూడదగినదే!

ముసల్మానులు వారందరు యూరోపుయుగుటచే లాహోరంతయు ముసల్మానులకు కొంతమంది హిందువులు భయపడి తమతమ గ్రామములకు పోయిరి.

ఎలక్ట్రిక్ కరెంటువలన శాకేపనివాడు చనిపోవుట

ఇండియను కంపెనీకి మూడువందల జరిమానా

రాజమండ్రి జూలై ౧౧

రాజమండ్రి జాయింటుమేజిస్ట్రేటు యస్. కె. చెట్టూరు ఎం.ఏ.ఐ.సి.యస్. గారు బుధవారం సరపిరివారలు ఆ యింటియనుకు 'ఇండియన్ ఎలక్ట్రిక్ రూల్సు'లో సెక్షను ౩౩ క్రింద మూడువందల జరిమానా విధించిరి. దానిపయి హైకోర్టులో ముద్దాయి అప్పీలుదాఖలు చేసుకొనెను.

ప్రాసిక్యూషన్ వారికథనమిది. ముద్దాయి బుధంపర్తి వర్కింగుపాలుకు రాజమండ్రిలో తనయింటిపై దీపాలు వేయుటకు సవిస్తరముగ నియమించెను. ఇండియన్ ఎలక్ట్రిక్ రూల్స్ సెక్షను ౩౩ క్రింద ఎలక్ట్రిక్ తీగెలున్న స్థలములలో యెండ్రుకటువప్పుడు గాని, పారియుండినను మూర్చచేయునప్పుడుకాని ఎలక్ట్రిక్ ఇన్స్పెక్టరుగారికి తెలియజేసి, వారి అనుమతినిపొందియే పని ప్రారంభింపవలెను. ముద్దాయి ఎలక్ట్రిక్ ఇన్స్పెక్టరుకు తెలియపరచలేదు. ఒకకూలివాడు బయట్టిలను క్రిందనుండి దీపాలుకు అందిచ్చుచుండిరి. నుంచివాడు శాకేపనివాడు దీపాలు దింపుచుండెను. ఇట్లుండగా నొకచో ఇనుపకడ్డీయొక్క చివరభాగము దీపాలుదగ్గరగానున్న ఎలక్ట్రిక్ తీగెకు తగిలెను. గురువులు ఒక్కపెట్టున దీపాలు పడిపోయెను. నిమిషములో ప్రాణముపోయెను.

రూల్సు తనకు తెలియదనియు, ముద్దాయి నిర్దోషియని యీముద్దాయి పక్షమున వాదన.

అప్పీలులో తూర్పుగోదావరిజిల్లా సెషన్సుజడ్జిగారు జాయింటుమేజిస్ట్రేటుగారు విధించిన మూడువందల జరిమానాను ఖాయపరచిరి.

ఇంగ్లాండులో నల్లవారి ఆంతు

లండను విశ్వవిద్యాలయమునందు చదువుచు భారతీయవిద్యార్థులు అందుపరిసరములందున్న యీమాటకు పిలవబడు హోటలులలోనికి రానీయలేదని ఇండియాకార్యాలయమునకు ఫిర్యాదు చేసిరని రైటర్ తెలిపిరి. హోటలునందు నేరు నేజగా అందరు చింతించుచు, రంగుజాతులకు ప్రవేశము లేకని నిబంధనగలదనిరి.

మోటారుప్రమాదముచే జ్ఞాపకశక్తిపోవుట

జూలై ౧౦ [illegible]

ఆస్ట్రియాభాష్పులను మాయనిగ కోటుంబమునేగమూగా గుడఆస్ట్రియాకు మోటారులో వెళ్లుచుండగా లిప్టదగ్గర మోటారుపడుపువానికి మార్పుకచ్చుపడియు, అందుచే మోటారు కారుచెట్టుతో డీకొనెననియు తెలియుచున్నది. కారులోని వారందరు దూరముపడిరి. భార్యకెంటనే మరణించెను. నాన్నలరుగారికి ప్రమాదమువలన జ్ఞాపకశక్తి పూర్తిగా పోయినది. కాని మనువాటికి బాగయ్యెను.

పాటియాలామహారాజుగారి నోట్లుపోవుట

లండను జూలై ౧౨

పాటియాలామహారాజుగారు లండనులో హోటలు నందు నివాసముండగా కొయిపోనులవిలువగల బ్యాంకునోటులుపోయినట్లు సాకేదిప్రచురితమైనది.

ఈవార్త అసత్యమనియు, ప్రయాణమునందు అనుపదిలైటవాకటిమందు పోకీవడనియు పాటియాలామహారాజుగారి ఉద్యోగులు తెలిపిరి.

సోషలిస్టునాయకునికి యూరపుపోవుటకు అనుమతి నిరాకరించుట

ఇండియాసోషలిస్టుపార్టీకార్యదర్శియగు మాసానిగారు శుక్రవారంనాడు బొంబాయిచేరగనే స్వాముపోర్టునీయలేదని కొందువారు బ్రిటనులో స్వేచ్ఛగతిరుగవచ్చునుగాని యూరోపులో నితరదేశములకు పోవీలుండదు. ఇండియాకుమరలి పోవునప్పుడే స్వాముపోర్టు తిరిగి ఇవ్వబడును.

అమెరికా రష్యాల వర్తక ఒడంబడిక

వాషింగ్టను జూలై ౧౪

అమెరికారష్యాదేశములు వర్తకఒడంబడికను చేసుకొనెను, ఇందువలనను రెండుదేశములకు మూడింతలు లాభమవచ్చునని అధికారులు తలంచిరి.

రష్యా ౧౨నెలలలోగా అమెరికానుండి ౩కోట్లడాలరవిలువగలసరకులకొనదలచి రష్యాప్రభుత్వమువారును, రష్యాకు సౌకర్యములనొసగదలచి అమెరికాప్రభుత్వమువారును సమ్మతించిరి.

పంజాబుమహాత్మదీయులకిచ్చుకు ప్రతిఫలము

ప్రభుత్వప్రకటన

గతశాఱమునకుముందునుండి పంజాబులో, ముఖ్యము లాహోరులో కలుగుచున్న పరిస్థితులలో మహమ్మదీయులు చూపినది శ్లాఘనీయమని, ప్రభుత్వమువారు కొలదిసంవత్సరములనుండి మహమ్మదీయులు తమకు నష్టము కలిగినదని తలచుచున్నట్టియు, ప్రస్తుతము మిక్కిలి భిన్నముగా వినియోగింపబడుచున్నట్టియు, షాహిదాగంజీమసీదు మహమ్మదీయులకు వశపరచుటకు నిశ్చయించిరని ఒక ప్రభుత్వ ప్రకటనను తెలుపుచున్నది.

సెంట్రల్ ఎడ్యుకేషన్ బోర్డు

కేంద్రవిద్యా సలహాసంఘము వారు ఢిల్లీలో అక్టోబరు నెలలో సమావేశమయ్యెదరు. దానికి మద్రాసురాష్ట్రముతరఫున విద్యాశాఖాధికారి ప్రతినిధిగా వెళ్లెదరు.

సర్ సప్రూగారి గ్రంథములు

సర్ తేజ్ బహాదూర్ సప్రూగారు కొలదిదినములలో రెండుపుస్తకములు ప్రకటింపనున్నారని తెలియుచున్నది. వానిలో నొకటి "కాన్‌స్టిట్యూషనల్ లా ఇన్ బ్రిటిష్ ఇండియా" [illegible] ఇండియా ప్రభుత్వ చట్టముపై వ్యాఖ్యానము. మొదటిది కొలది దినములలో [illegible] అయోగ్యమగుననుట [illegible]. ఇండియాచట్టముపై విమర్శ, నూతనరాజ్యాంగ విధానములు మొదలైనవి [illegible] తెలియుచున్నది. [illegible] ప్రకటింపబడును.

ప్రాచీన పాటలీపుత్రపు ముసుగుకాలువలు

పాట్నాసమీప ప్రాంతములందు భూగర్భములోనున్న ప్రాచీనపాటలీపుత్ర నగరమున మనోహరమైన మురుగునీటి కాలువలున్నట్లు [illegible] తెలియవచ్చినది. [illegible] సంవత్సరములనాడు [illegible] ఇవి. [illegible] ప్రత్యేకముగా నిర్మింపబడిన [illegible] పురాతత్త్వవేత్తలూహించుచున్నారు.

ఉమ్రాలీషాగారి విజయము

[illegible] విమోచకవర్గమునుండి ఉమ్రాలీషాగారు భారతశాసనసభకు ఎన్నుకొనబడియుండిరి కానివారి ఎన్నిక క్రమమైనది కాదని అబ్దుల్ లతీఫ్ అను నొకరు ఆక్షేపణ చేసిరి. [illegible] విచారించుటకు ప్రభుత్వమువారు మిషనరీ నేర్పరిచిరి. ఆకమిషనర్లు పంపిన నివేదికను రాజప్రతినిధి అంగీకరించి ఉమ్రాలీషాగారు క్రమముగా ఎన్నుకొనబడిరని [illegible]. ఉమ్రాలీషాగారికి రూ. ౫౦౦ లు [illegible] ఇప్పించుచున్నారు.

హిందువులలో సంఘబలము అత్యవసరము

భాయి పరమానందుగారి ప్రబోధము

కాశీలో, జూలై ౧౨వ నాటిరాత్రి భాయిపరమానందుగారు హిందువులసభలో [illegible] అల్పసంఖ్యాకులు [illegible] దేశము పరిపాలించుట తనకెంతమాత్రమును యిష్టములేదని అయన [illegible]. సామాన్యనియోజకవర్గములను [illegible] హిందువులందరును ఏకమై [illegible] చేయవలెనని కోరెను. అల్పసంఖ్యాక సంఘములు మహమ్మదీయులు [illegible] స్వరాజ్యమునకై హిందువులు [illegible] హిందువులు [illegible] మహమ్మదీయులకు [illegible] చేయవలెను.

గంజాంజిల్లా ఓఢ్రులరాజకీయసభ

బరంపురంజిల్లాలోని సురడాలో జూలై ౨౧వ తేదీలలో గంజాంజిల్లాలోని ఓఢ్రుల తరఫున రాజకీయమహాసభయొకటి అత్యంత జయప్రదముగ జరుపబడెను. ఉత్కళమునిబారుమైన సుప్రసిద్ధ కాంగ్రెసు ప్రచారకులగు శ్రీజబ్బమణి మంగరాజుగారు సభకు అధ్యక్షత వహించిరి. [illegible] ఈరాజకీయ మహాసభకు పందిరివేయబడి [illegible] జనముసుమారు ౩౦౦ మంది సమావేశమైయుండిరి. స్థానిక ప్రభుత్వోద్యోగముఖ్యులును, పోలీసుఉద్యోగులువచ్చి [illegible] అధ్యక్షుని ఉపన్యాసము ఓఢ్రభాషలో ౪ గంటలసేపు పఠించెను. రాత్రి ౭ గంటలనుండి ౧౧ గంటలవరకును నాటిసభలో దీర్ఘోపన్యాసమొనర్చెను. దేశములోని ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులగూర్చియు, కాంగ్రెసువారి [illegible] గూర్చియు, గాంధీగారి గ్రామపునర్నిర్మాణోద్యమము కార్యనిర్వాహకత్వముగూర్చియు; అంతర్జాతీయ సమస్యలగూర్చియు విపులముగ ప్రసంగించియుండెను.

రెండవనాడు [illegible] సభసమావేశమయ్యెను. [illegible] ఉత్కళ [illegible] బలపరచి [illegible] రాజ్యాంగ సంస్కరణముల [illegible] ఖాన్ [illegible] జవాహర్ లాల్ [illegible] గంజాం [illegible] కలిపివేయవలయునని ఆతతో ప్రభుత్వమువారిని కోరుచును చేయబడిన తీర్మానములు ముఖ్యములు.

డెమోక్రాటిక్ స్వరాజ్యపార్టీ కాంగ్రెసుతో కలియదలచుట

డెమోక్రాటిక్ స్వరాజ్యపార్టీవారు యికమీద కాంగ్రెసుపార్టీవారితో కలిసిపనిచేయుటకు వీలగునట్లు [illegible] కాంగ్రెసుతో [illegible] అధికారము [illegible]

ఆంధ్రదేశరైలు ప్రయాణీకులసంఘము

బెజవాడలో శ్రీ సి. రాజగోపాలాచారిగారి బంగళాలో ఈసంఘపు జనరల్ బాడీ మీటింగు ౨౨-౭-౩౫ తేదీన ఆదివారము సాయంత్రము ౫ గంటలకు జరుపబడును. ఆమీటింగునకు యం. యస్. యం. రైల్వే అడ్వయిజరీ కమిటీసభ్యులగు శ్రీపరచూరి సుందరరావుగారు వచ్చెదరు.

బ్రహ్మపుత్రానది వరదలు కల్ల

బ్రహ్మపుత్రానదియొక్క ఉత్పత్తిస్థానమునకు [illegible] హిమాలయ పర్వతాగ్రమునుండి క్రిందికి మెల్లగ జారుచున్నదని సంగతిగూర్చి అస్సాము ప్రభుత్వమువారు విచారించిరి. అట్టి [illegible] కలిగినది. దానికి సరిహద్దులలోని జిల్లాలయధికారులు [illegible] తెలిపియుండలేదనియు అనుచున్నారు.

గొప్ప అగ్ని ప్రమాదము

[illegible] అగ్నిప్రమాదము [illegible]

అమృతబజారుపత్రికా సంపాదకునికి చదువురాదను సర్టిఫికేటు

ఇటీవల అమృతబజారు పత్రికా సంపాదకునికి శిక్షవిధించబడి జైలులోనున్నప్పుడు అక్కడ జైలులో చేయుకొనవలసిన పనులకు [illegible] విద్యలేనివాడని వ్రాయబడియుండెను. తనసంపాదకత్వము [illegible] సంపాదకుడు, [illegible] వ్రాసెను.

దొంగుడుమూతలాడుట

[illegible] మాయమైపోయెను. [illegible] పిల్లవాని [illegible] పోలీసులు [illegible] ఒకపిల్లవాడు [illegible] పిల్లవాడు [illegible] అయ్యెను.

వింతలు విశేషములు

గుండెను ఫిలించేయుట

ఇటీవల జరిగిన రేడియాలజీ కాంగ్రెసుసభలో డాక్టర్ రసెల్ రీనాల్డ్సు అనువారు గుండెను ఫిలిం లో తీసి, ఆ ఫిలుముల ను అనేకములను చూపించినారు. ఈ ఫిలిములో గుండెయొక్క కదలికయు, అది చేయు పనియు స్పష్టముగ కనబడుటయే గాక గుండె కొట్టుకొనునప్పుడు వచ్చు శబ్దము కూడ వినబడును. ఇది టాకీవంటిదే. ఇప్పుడు దీర్ఘరోగములు, దగ్గరనుండు చూ డరాని కుదురని రోగములుగలవారు తమ గుండె ఫిలుములను మా రదేశములలోనుండు సమర్థులగు డాక్టరులకు పంపి మంచిచికిత్స నుపొందుట సాధ్యమగును.

౮౦ యేండ్ల ముసలవ్వ డిగ్రీపరీక్షకు చదువుట

మెసచుసెట్సు నివాసియగు రెవరెండ్ నాథన్ జేన్ అనువరి తల్లియగు లిల్లియన్ జేన్ అను నామె పోయిన సంవత్స రము కాలిఫోర్నియా లో క్లేర్మంట్ కాలేజీలో చేరి "మాస్టర్" డిగ్రీకై చదివినది. ఇప్పుడామెకు డిగ్రీ వచ్చినది.

ఆమెకిప్పుడు ౮౦ యేండ్లు. ఆమెకు ౧౧ మంది బిడ్డలు, ౧౧ మంది మనుమలు, ముగ్గురు మునిమనుమలు. ఆమె యింకను "డాక్టర్" డిగ్రీకై చదువదలచినది.

శరీరము వెలుపలగుండెను సజీవముగనుంచుట

కల్నల్ లిండ్బర్గ్ గారును, డాక్టర్ అలెక్సిస్ క్యారల్ గారును కలిసి అవిరతముగా కృత్రిమహృదయమును రచించు టకై చేయుచుండిన కృషియొక్క వివరములిప్పుడే వారిచే ప్రక టింపబడిన నివేదికవలన తెలిసినవి.

వారు విచ్ఛిన్నములైన శరీరావయవములను ప్రాణము పూర్వక పరిశోధనకు జరుపుటకు ప్రత్యేకముగ సజీవ ముగ నుంచుటకై యత్నించుచుండిరి. వారి ప్రయత్నము ఫలిం చినది. వారు కృత్రిమహృదయ యంత్రమును చేయగలిగినా రు. యది నిజమయిన గుండెవలెనే నెత్తురును వివిధ అవయవము లకు సంప్రదించగలదు. కృత్రిమమయిన గుండెవలెనే కృత్రిమ మయిన ఊపిరితిత్తులను చేయబడినవి. ఈయూపిరితిత్తులు గా లినిపీల్చి నిలువచేసి ప్రాణమునిచ్చును. వీటిసహాయమున వివి ధజంతువుల విచ్ఛిన్నావయవములను సజీవముగనుంచి చిత్రము చూడవచ్చును. ఈ ఉపకరణ సహాయముతో మనుష్యుని అవయ వములను సజీవము గానుంచుటను సాధ్యము కాలేదు.

మితిమీరినన్ని పక్కయెముకలుకలవాడు

న్యూజేలండులో ఆక్లెండు నివాసియగు చార్లెస్ హైడెం డు అనునతనికి విశేషముగా తలనొప్పివచ్చుచుండెను. ఈ బాధ వ్యాధినుండి తప్పించుకొనుటకై డాక్టరు గారివద్దకుపోగా వారు యక్సురేపరీక్ష చేసి, అందరికి ౧౨ ప్రక్కయెముకల జతలుండగా, అతనికి ౧౩ జతలున్నట్లు కనబడెను. ఈ అ ధికమైనది బుజము దగ్గరనుండు రెండు నరములను పట్టుకొని అ తలనొప్పి కలుగుచుండెనని తెలిసెను. అందుచే డాక్టరు ఆ అధికముగానున్న యెముకను శస్త్రచికిత్స చేసి తీసివేసినాడు. ఇప్పుడు హైడెంగారు సుఖముగనున్నారు.

బ్రిటిషు బాలుడు బాలికగా మారుచుండుట

ఒక బ్రిటిషుబాలుడు బాలికగా మారుచున్నాడు. ఆ మార్పుయొక్క వివిధదశలను గొప్పగొప్ప లండను డాక్టరులు పరీక్షించుచున్నారు. పరిశోధన యొక్క దేవళ్ళైర్ గ్రామము లో జరుగుచున్నది. ఆ పదునాలుగేండ్ల బాలుడు బాలికగా మారిపోవున ని చెప్పుచున్నారు. సుమారు యిటీవలనే ప్రారంభమైన దట. డాక్టరు అదిలవాని పేరును గానీ యితర వివరములను గానీ తె లియనివ్వలేదు. ఇంతవరకు ప్రపంచములో యిట్టిమార్పు యె న్నడుగాని జరుగలేదట. అందుచే యింత శ్రద్ధగా పరిశోధన జరుపబడుచున్నదట.

అదీ — ఇదీ — అన్నీ

ఈ సంవత్సరం మెట్రిక్యులేషను పరీక్షలలోనూ, హెచ్. పి. యస్. మొదలగు పోటీపరీక్షలలో హిందువులు అంటే చాలామంది ఆంధ్రులు మొదటి తరగతిలో ఉత్తీర్ణులు అయినారని పత్రికలు ప్రకటించినవి. ఒకవైపు సంతోషం మరొకవైపు విచారంగా వుంది. సంతోషానికి కారణం వ్రాయనక్కరలేదు. ఈ సందర్భ మును కనిపెట్టి కొన్ని ఉర్దూపత్రికలు, కొంతమంది మహాశయు లు విపరీతఅర్థాలుతీయడానికి సందుదొరికింది. "హిందువులు ఉర్దూ తీసుకుంటారు. చూడండి, ఎంతమంది పరీక్షలలో వా ళ్ళే మొదటి తరగతిలో వచ్చినారో. గనుక ఉర్దూ యింతవా ళ్ళకు హిందువులకు....................................." అని ఏమేమో వ్రాయుచున్నారట. నిజమేనా ?

నిజమైతే బహులివ్వొచ్చుగా? అన్ని పరీక్షలలోనూ హిం దువులు మొదలుగా తెలంగాణ బిడ్డలకు బాధేమీలేదు. సహజమే. కష్టపడి కృషిచేశారు, అందుకు ఫలితం. కష్టపడితే ఉర్దూ గాదు, తె లుగు గ్రీకు. అన్ని భాషలలో కష్టమనదగిన చైనీస్ లిపి, అన్ని భా షలలోనూ పాండిత్యం సంపాదించొచ్చు. మాతృభాషేగా అని అలక్ష్యం చేస్తూవున్న విద్యార్థులు పరీక్షలలో యెంతమంది ఫెయిలుకాలేదు? అన్ని భాషలలోనూ అంతే. అలాగైతే ఇం గ్లీషులో మన వాళ్ళు విశ్వవిద్యాలయాలలో మొదటి తరగతిలో ఉత్తీర్ణులు కావడం లేదా? మన హిందువులు, భక్తి పెట్టిన హిందూ దేశ ప్రజలు, బలగద్ది ఇంగ్లీషులో మాట్లాడి ఆరిక్కతీసి బెంగ చేయరే. అందుకు ఇంగ్లీషువాళ్ళు అప్పుడు "మీ రెంతవారా భాషను ప్రవీణులు, హిందూదేశంలో సామాన్య భాషగా ఇంగ్లీషు పెట్టుకోండి" అంటుంటారా యేమి? అలా అన్నా కనుమాపనివ్వి హేళనచేస్తాము కాగా. ఎందుకు! పరీక్షలలో మొదటితరగతిలో కొంతమందివస్తే కాళ్ళకు పడి ఉందా, అదే మా భాషగా తీసుకో అనడం [illegible] [illegible] ఇంగ్లీషు గొప్పతనం చూపించడానికి దాఖలాలు వున్నాయి — అని అంటాము. ఇదే మా భాష ఇవ్వాలి అని [illegible] సుంది. వ్రాతపుస్తకాల కోసం [illegible]. కాని ప్రజల అభివృద్ధికి [illegible] ప్రభుత్వం వారికి [illegible] తే వారిని యెవరు చెప్పాడి.

* * *

మనం ఒక గొప్ప పొరబాటు చేస్తున్నాం. హిందీ శబ్దం, ఉర్దూ వేరని చాలామందికి తెలియదు, తెలిసినా ఆ రాష్ట్ర ము లో బనకలిగించుకొన్న హిందూస్తానీ వాదము. సమస్యాను కూలంగా ఒకటేయంటున్నారు. స్వలాభం కోసం ఎలాయు వనం గొప్పపాండిత్యం సాధిస్తారు, తమభాషను ప్రచారం చేసేటట్లు జాతినిచ్ఛిన్నంచేసేనట్టున్నా. అసలు యీ వాదం తెలిసినా బట్టి అందరికీ "హిందూస్తానీస్పీకింగ్ అసోసియేషన్" — యని ఒక దానికి నామకరణం చేయాలని వచ్చింది! నిజానికి దేవుడు; అరేబియా, పెర్షియా భాషలు కల్గి యుంది, తెలుగును ఉచ్చరించి శాస్త్రంగా మాట్లాడితే యిది సంస్కృతమయి పోతుంది. అలాగే ఉర్దూ, పెర్షియను క్రిందకు ఉండే రెండూ ఒకటేను పేర్లు వాదం ఏమిటంటే మాటలు ఒకటే. లి పులు బేధమంటారు. చాలదా? అలా వస్తే మాటల్లో గూ డా రెండు వేరువేరుగా తెలుపబడుతాయి. హిందీలో సం స్కృత పదాలెక్కువ. పైపెచ్చు స్వదేశి. ఎవరెన్ని చెప్పినా, ఎంతఒకటేయనుకున్నా నా కర్రిరంగవిషయం పలికినా వేరే గాని ఒకటికాదు.

* * *

ఈ మధ్య సభ జరిగింది. విషయం — "అధునిక కవిత్వం" అధ్యక్షులు కవిభూషణ, ఉపన్యాసకులు యువకులు. యెప్పు టి? .... నిలయంలో జరిపింది. "ఆకాశరాజున్న" (అలానోటీసులో లేదుగాని ప్రా ధారణంగా దస్య కులేనివృత్తరాలను నోటీసులను పెద్దలంద లా యంటారు)........................ భజగోవింద. మంటూబ యలుదేరాం. అక్కడకవున్న కోసరం గర్భగుడిలో దేవుణ్ని చె తున్నట్టు వెతకాం. దూరదృష్టమనిపూనుకొన్నాం. యువకు లస్త్రాలతో భక్తులకి అనుకొన్నా యువకులస్త్రాలను సాకా ఖానుభావం మెచ్చి కవిభూషణ, పశ్చాత్తాపముతో భావకవిని స్మృతికరను భయపడకండి, యని క్లాసులవారు అభయహస్తం దయచేశారు.

చివరకు ఒక కవచి, యధ్యక్షులు అనారోగ్యము వ్యాసకులకు పరిశుతకథవంటివారు [illegible] సాహసంతో [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

మాకు ముక్తికి కారణం సాక్షాత్తు శ్రీకృష్ణదేవరాయలే యని ఈ స భ .... ధీరత్వరసప్రదర్శనముతో కార్యక్రమము ముగిసెను; యని గోలకొండ పత్రికయని తెలుపవలె ప్రార్థన.

* * *

శ్రీశ్రీ గద్వాలమహారాణీగారి ద్వితీయతనయుని వివాహం సందర్భంలో ౧౧౦౦౦ రూపాయిలు శ్రీ శ్రీ గద్వాలమహారా ణీగారు నగరములోనున్న విద్యాసంస్థలకు దానములు చేసినారు. సంతోషమయినదా. యంతకంటె సంతోషమయినవార్త. దినాలనిబహుకొరిక గావుంది. గద్వాలసంస్థానం యనేక పండితులను-శతావధాన్లనూ సహస్రావధాన్లనూ పోషిస్తుంద నిది ఆంధ్రదేశంలో వున్న పండితులల్లా పత్రికలయందు వ్రాసారు, తిన్నారనే తారు. కాని.......................కానీ తరువా త గద్వాల గద్వాలగానేవుండిపోతుంది. రాణీగారు విద్యా సంస్థలపై నగరములో చూపినపిధమే తమసంస్థానంలోనూడ ప్రజలపయిచూపాలని ప్రార్థన. వారి సంస్థానంలో యిలాంటి సంస్థలు ఊరూరా వెలియాలి. ఆ కృతి వారి సంస్థానంలో తాం డవమాడి "జేజే" యని శ్రీ రాణీగారిని పొగడాలి. అంతే కోరిక.

* * *

ప్రశ్న: —

రాబోవు ముచ్చట్లు: ౧. చపుకు గాజుకోట్లు. ౨. ప్రై వేటుస్కూళ్ళు ౩. కేంద్రసంఘం— ఇంకా అనేకాలు.

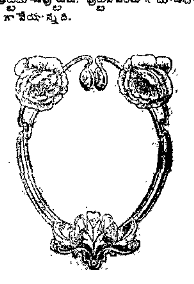
(ముచ్చట్ల రాయుడు)

గారడీవిద్య

లెవాంట్ అను ఆస్ట్రేలియాదేశపు గారడీవాడు లావిం గ్టనులో "ఇంటర్నేషనల్ బ్రదర్ హుడ్ ఆఫ్ మెజీషియన్సు" (గారడీవారల అంతర్రాతీయసంఘము) అను సంఘముయొక్క బ్రిటిషుశాఖాసభ్యులయెదుట ఒక ట్రంకుపెట్టె విద్యచూ పించి బ్రిటిషువారిని ఆశ్చర్యచకితులజేసెను. ఇతనివద్ద ప్రాప్తి గా ఒకమనిషి పట్టదగినంత ఒక ట్రంకుపెట్టె యుండెను. ఒక కట్టిగుడ్డసంచిలో యతడొక స్త్రీని పెట్టి, సంచికట్టి, ట్రంకుపయి సీలువేసెను. సంచియు అట్టి ట్రంకు పెట్టెలో పెట్ట బడెను. పయి వచ్చినసభ్యులచే గట్టిగా తాళము వేయిం చి, ట్రంకుపయి వెయంతటను త్రాడు కట్టించి లోపలిమనిషి సె లుమపలగొట్టెను. ప్రేక్షకులు తెరచక పెట్టెనుండి తప్పిం చుకొనిపోవుటను వీలుకేకుండచేసెను. తర్వాత ఆ ట్రంకుపెట్టె నుటును ఒకసన్న తెరనుకట్టించెను. మొదటి తెరలోగుండా తెవాన్సీకనబడెను. తర్వాత అకస్మికముగా తెరను ౩ సెకండ్ల వరకువేసెను. ౩ సెకండ్లయినవెంటనే తెరతీయగా ట్రంకులో పెట్టబడిన స్త్రీ ట్రంకువెలుపలపడియుండెను. ట్రంకు తెరచి చూడగా యందులో లెవాంటేయుండెను. పైజెప్పిన గారడీ సంఘసభ్యులు యిదెట్లోయని ఆశ్చర్యపడుచున్నారు.

వింతబఱ్ఱెదూడ

ఒక బఱ్ఱెదూడ రెండు కాళ్ళతోను, రెండుతలలతోను, రెండుతోకలతోను పుట్టినది. ఢిల్లీలో జగద్రథి పశువైద్యశాలలో డాక్ టరు గెలారాం గారును, జహాంగీర్ ఖాన్ గారును శస్త్రచికిత్సచేసినత రువాత ఆదూడపుట్టెను. పుట్టినవెంటనే దూడచచ్చెను, తల్లి క్షేమముగా యున్నది.

విన్నారా?

ఖమ్మంమెట్టు బ్రాహ్మణవీధిలో [illegible] ... నిశ్చయించి ... చేసేటప్పటికి, ఒక [illegible] కాయను ... పోయిందట. అంతట చేసేదిలేక [illegible] ... శ్రీ కాకుళం బుద్ధుల ... మతసంఘాల సమయమున [illegible] ... ప్రస్థానం ... ఆంధ్రమహాసభా ... ముఖ్యవిషయాలు ... సభలకు ... దుస్తరంగా

* * * * *

[illegible] ... ఆంధ్రమహాసభా ... సంవత్సరముల క్రితమువరకు ... తలపెట్టిన ... అని జవాబు ... తెలుసుకొని ... సనాతనమహాశయులు ... సంరక్షణనిమిత్తమై ... ప్రయత్నం ... శ్రీకాకుళం ... కృష్ణా ... ముస్లింయువకుల ప్రవర్తన

* * *

సనాతనమహాశయులంతా సముద్రయానానికి ... ఒక మాటాడుతున్నారట ... సముద్రయానము ... అనుకున్నారట ... పెద్దలు ... పూర్వకాలంలో ... ఇప్పుడు ఎప్పటికప్పుడుగా?

* * * * *

ఆంధ్రమహాస్త్రీలసభలలో పాల్గొన్న [illegible] ... అధ్యాపకురాలుగాయున్న బాలికా పాఠశాలకు ... ఆక్షేపణనియు, యీ పాఠశాలకు ... [illegible] ... పాఠశాలకు ... తీర్మానము ... సనాతనధర్మరక్షకులంతా ఆహాహా! వీరి విజ్ఞాన సంపత్తి! మీ ... సనాతనమహాశయులు కనిపిస్తే యిది ... ఇలాంటి ... అంటాం.

ఇట్లు

[illegible]

గోలకొండ బుక్ డిపో

మావద్ద ముద్రితమై ఖర్చైపోయిన గ్రంథములు.

౧. భారతీయ స్త్రీధర్మములు.
౨. పూనా వ్యవసాయ ప్రదర్శనము.
౩. హిందువుల పండుగలు.
౪. పంచముల చరిత్ర.
౫. తిప్పన్న చరిత్ర.

ఇవి మరల ముద్రింపబడవు

కొలదిగానున్న ప్రతులు

౧. కర్నూలురాజుల వంశావళి:
చారిత్రక కవితా పూర్వము తాటాకుల ప్రతినుండి ముద్రించినది. ౫౦ ప్రతులుమాత్రమే మిగిలినవి. ౦-౨-౦

౨. కృష్ణాలహరి:
శ్లోకములు, తెనుగు పద్యములు, ఆస్తికులకు పారాయణ యోగ్యము. కవిపండితులకు జ్ఞానవర్ధకము. ౨౫ ప్రతులుమాత్రమే మిగిలినవి. ౦-౧-౦

౩. చారుమినారు:
పద్యములు, సచిత్రము. ౮౦ ప్రతులుమాత్రమే: ౦-౧-౦

౪. రఘునాథ్,
శివాజీసేనాని సంబంధమగు అద్భుతమగు చారిత్రకగాథ. ౫౦ ప్రతులు మాత్రమే. ౦-౧-౦

ఇవి మరల ముద్రింపబడవు

తగ్గింపు ధరలు

౧. రెడ్డికుల నిర్ణయచంద్రిక:
రెడ్లక్షత్రియత్వ నిరూపక గ్రంథము. సుమారు ౨౦౦ పుటలు. శ్రీ శేషాద్రిరమణకవి ప్రణీతము. ఇదివరలో ౧-౪-౦ వెలయుండెను, ఇప్పుడు ౧ రూపాయికి తగ్గింపు చేయబడినది. ౧-౦-౦

౨. ఉచ్ఛలవిషాద నాటకము,
కాశ్మీరచారిత్రక నాటకము. సురవరము ప్రతాపరెడ్డిగారు కర్త. ఇదివరలో నిది ౧౨ అణాలుండెను. ఇప్పుడు వెలతగ్గింపబడినది. ౦-౧౦-౦

౩. సంఘోద్ధరణము:
సంఘసంస్కార ప్రచారము చేయువారందరును చూడవలసిన గ్రంథము. ఇదివరలో ౮ అణాలుండెను. ఇప్పుడు ౦-౩-౦

౪. కృష్ణార్జున సంవాదము లేక గయోపాఖ్యానము:
తిమ్మరుసుఅల్లుడగు నాదెండ్ల గోపప్రధానికృతము ద్విపద. ఈ గ్రంథము మరెచ్చటను దొరకదు. సుమారు ౭౦ పుటలు. ఇదివరలో ౬ అణాలు వెలయుండెను. ఇప్పుడు ౦-౪-౦

౫. గోలకొండ సంవత్సరాది సంచికలు,
మొదటిది రెండవది. రెంటినికలిసి ౨౦౦ పుటలు కలవు, సుమారు ౫౦ పటములు; ఇదివరలో నీరెంటివెల ౧ రూపాయి యుండెను- యిప్పుడు ౦-౮-౦

౬. గోలకొండ కవులసంచిక:
పద్యములు ప్రకటింపబడిన కవులకు ౮ అణాలుండెను. ఇక ముందుకు అట్టివారు చందాదారులవలెనే కొనవలెను. చందాదారులకు ౧-౦-౦
ఇతరులకు ౨-౦-౦

ఈతగ్గింపు ధరలు మూడు మాసములకు మాత్రమే. మూడు మాసములయనంతరము మరల యథాపూర్వముగా [illegible]. పుస్తకములన్నియు [illegible] కొనువారికి [illegible] ఖర్చు భరింతుము.

కార్డ్లు, [illegible] మావద్ద దొరకును. ౧౦౦ కి ౨-౦-౦
ప్రామిసరీనోట్లు, ౧౦౦ కి ౨-౦-౦

గోలకొండ పత్రికా మేనేజరుకు వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు.

వ్యవసాయము: పరిశ్రమలు: ఆర్థికములు

క్రొత్తగా కనుగొన్న నూలువడకు సాధనములు

సాధారణముగా గ్రామములలో చేతిత్రోనూలు వడకుటకు రాటములను ఉపయోగింతురు. ఈ రాటములకంటెయెక్కువలాభకరములగు నూలువడకు సాధనములు క్రొత్తవి యేవైన గలవా? ఈవిషయమై దేశమునందు అనేకస్థలములలో యంత్రనిర్మాతలను, చేతిత్రోనూలు తీయుపరిశ్రమయందు అభిమానము గలవారిచేతను పరిశోధనలు చేయబడినవి. తత్ఫలితముగా కొన్ని యిప్పుడు వాడుకలోనున్న రాటములకంటె మంచి రాటములు చేయబడినవి.

వీటిలో జరకములరాటములు రాజగోపాల నాయుడు అనువారిచే చేయబడినవి. వాటినిప్పుడు మైసూరు ప్రభుత్వము వారిఖద్దరు కేంద్రములలో పరీక్షలు చేయుచున్నారు. ఈ రాటముతో సాధారణముగా నూలువడకు ఇప్పుడు వాడుకలో నుండు రాటముకంటె రెండింతలు వడుకగలరు, ౨౦౦ గజములపొడుగు దారమును వడుకగలరు. ఈ రాటమును కనిపెట్టినవారు యింకొక క్రొత్తపద్ధతి, గంటకు ౯౦౦ గజముల పొడుగు దారమును తీయు చరఖాను కనిపెట్టుటకై ఆలోచనలు చేయుచున్నారు. ఈక్రొత్త చరఖా సిద్ధమైనను, యిప్పుడుకనుగొనబడినదానితో నైనను నూలువడకుట్టి వేతనము రెండింతలు కాగలదు.

ఇంకొక చరఖా "కిర్లోస్కర్ బ్రదర్స్" అను కంపెనీలో తుంకురుకాళీ గారిచేత కనిపెట్టబడినది. దీనిని సామాన్యముగ చరఖా అనరాదు. ఇది పొంతముగా ౧౨ అంగుళములు, ౭ అంగుళము మాత్రము చిన్నది, అంతే భేదము. ఈయంత్రము పొడవు, వెడల్పు యెత్తు యీమూడును—ఒకటి ౬ అడుగులు, ఒకటియిరవై అంగుళ ములు, ఇంకొకటి ఒక అంగుళమున్నది. అంతేగాక ఒక చిన్న పుస్తకము వలెనే యుండును. ఈయంత్రములో నూలు వడకువాడు చేయవలసినపని విశేషముండదు. అతడు కూర్చుండి త్రిప్పిన చాలును యింకొకటైనను గంటకు ౨౦౦౦ గజముల పొడుగు దారము వడకును. అనగా యిప్పటి సాధారణ చరఖాతో తీయబడు నూలుకంటె పదింతలు వచ్చును. ఇందుమూలమున వడకు నూలు కూడ యెంతో లాభ్యము గానుండును.

ఇట్టియంత్రము కనిపెట్టుట సాధ్యమగునని కాళీగారు దానినిప్రదర్శించునంతవరకు కూడ యెవ్వరును తలచియుండలేదు. గొప్పగొప్పయంత్రనిపుణులు యీయంత్రమును చూచి ఆశ్చర్యపడినారు.

ఈయంత్రమును నేతపనియొక్క విశాలత నుమంచుపోల్చిచూచినచో ఒక్కొక్క యంత్రము నావిష్కరించి అత నికి కావలసిన నూలు సంతయము యిచ్చిదే ఆయనత్రిపథాయముతో వడకుటకొనుటకు చేయుటలేని గాంధిమహాత్ముని యుక్తి పోయెను. ఈయంత్రమును ఖరీదు ౫౦ ల౦క్ష కొని యీ యంత్రమును మొదట అప్పు తెమ్చుకొనినను రెండేళ్లలో తీర్చవచ్చును, ఇట్లు తీర్చుటకు చాలిన ఆదాయము దీనిలాభముతో వచ్చును.

ఈయంత్రము చిన్నగిర్నీ మాత్రమే గాదు, యింతకంటె యెక్కువ పనిని కూడ చెప్పవచ్చును. ఇప్పుడు నూలుతీయు పెద్దపెద్దయంత్రములుగల ఫ్యాక్టరీలు! ఆగిర్నీలలో మాదిరిగా ఈ పనులను యీ ఒక్క చిన్నయంత్రము చేయగలదు. ఈ చరఖా యిప్పటి రాటముల వెనుక, యిప్పుడుండు మిల్లులను కూడ పనిలేకుండ చేయగలదని తలచవచ్చును.

బయిటిదేశములలో యీయంత్రమునకు సమానమైనది యింకా కనుక్కొనబడలేదు. ఏలయన యింతవరకు వారికి దీని అవసరము చాలకలిగి యుండలేదు, యంత్రములు పెద్దవిగాను యెక్కువ ఖర్చుతో పెద్దయంత్రాలు వచ్చెను. అందువలన వారికి దీని అవసరము లేకపోయెను. గ్రామములలో నే యీనూతన యంత్రములు యుపయోగించగలరు. యీయంత్రమును కనిపెట్టిన కాళీగారు యిదియొక్క గొప్పకీర్తిని పొందుచున్నారు.

కొద్దికాలములో ప్రతి గ్రామములందునను ఈ యంత్రము ప్రచారములోకి వచ్చినయెడల, పల్లెలలో కూడ విరివిగా వస్త్రములు నేయబడును అని యున్నది. ఇది యొకచిన్న కుటీరపరిశ్రమగా నేర్పరచి ఉంచుటచే దేశీయోత్పత్తి యెక్కువగునని పెద్దలు అభిప్రాయపడుచున్నారు. పల్లెలలో ప్రతియొక్కరికి దీని ఉపయోగము తెలిసినచో యుక్తిగలవారు తప్పక దీనిని వాడుకలోనికి తెచ్చెదరు. దీనివలన యీ చరిత్ర యుత్తమోత్తమమైనది.

ఆరోగ్యము: వైద్యము

రాజవైద్య చిలకమర్రి నంబెరుమాళ్ళాచార్యులు

(హెచ్.యల్. యం.యస్.)

మనుజులలో మూర్ఖులెట్టులున్నారో వైద్యులలోనూ వటులే యున్నారు. ఈ కువైద్యులకును మూర్ఖులకును విశేషణసంపత్తిలో సంబంధమున్నది. వీరి ఉభయులవలననే ఆయుర్వేదమునకు యీ హీనత్వము పొడగుచున్నది. ఆయుర్వేదము ప్రాచీన వైభవస్థితికి రావలయునన్న, మూర్ఖులలోనే ఆయుర్వేదప్రచారము జరుగవలెను. కుపింపగ వీలగు మార్గములాలోచించవలయును. "నవ్వుచు ఘటియింప మూర్ఖజన చిత్తము దెల్పనసాధ్యమెంతకున్" అనెడి భర్తృహరి వాక్యానుసారము వీరికి బోధపడునట్లుగా ప్రచారము చేసి వచ్చుచెప్పుట కష్టతరము. ఇందుకు ఉదాహరణము. నాడీవిధాన మేదియో యెరుగక చేయి మూచి, కనులు మూసి ధ్యానము దెలిసినట్లుగా నటించి తన్నవిశేసివి, చూచినవి వినినవినోయిదియో ఏకరువు పెట్టి మోసము చేయు వైద్యనియమమంశము పుచ్చినవ్యక్తము. "తజ్జ్ఞమాదంతదోషంచ, జ్వరస్యాగమనం తథా, శాతపిత్త కఫాంశ్చైవ, హస్తనాడీం పరీక్షయేత్" అనెడి సాంప్రదాయానుసారము నటించెడి వైద్యనియమము మూర్ఖులకుండదు. ఇట్టివారలే కువైద్యులను పోషకులు. ఈ కువైద్యులవలననే ఆయుర్వేదము, దానియొక్క గొప్పతనము చెడుచున్నది. ఆయుర్వేదము దానినుద్ధరించు పోషించవలయునన్న, యీ కువైద్యులంతరించు మార్గమాలోచించుటలో దేశీయవైద్యులపరిశోధనలు పరంపరగా పండితులు తేవలెను. కావున తత్సంబంధము చెందక నున్న కొన్ని మార్గము లాలోచించుటయే వైద్యులయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము.

ఈ కువైద్యులకు కొంతవరకు కారణము వారిరకము ధారణము చేసిన విద్యనేర్చుకొను విద్యార్థి గురువులవద్ద వచ్చునట్టి మందుల అభ్యసించక విఖ్యాతిగాంచిన విద్యనేర్చుకొనుటకు తగిన విద్యాబలమున్నదా! అని యాలోచింపవలయును. ఆట్టివారలోచించక విద్యనేర్చుకొనువారలే దొరకినట్లు ప్రధానముగా భావించి చదువను. గ్రామములలో సామర్థ్యములేని విద్యార్థులను యేదియో పనులలో తిప్పుచు వెంటతిప్పుచు తినుటకింత పెట్టినవారలు. ఈ ప్రచారములు జేయించుకొనువారు సుక్రమముగా శిక్షణ విద్యార్థికి శ్లోకములు వల్లెపెట్టుటకు వీలులేక, టీకయునుకూడ బోధపడనంత భాషాజ్ఞానములేనందున నేర్పకయుండుటయే పరమ ప్రయోజనముగా తలచియుందురు. ఏమియును నేర్చుకొనక పనులు చేయుచు సంతసించువారిని శిష్యవర్గముగా భావించి గౌరవించునందువలన గురువుల ఘనత. ఇట్టి తమాంగుల వైద్యులు గౌరవము నిల్పు తరగుచు కార్యములు చేయుచుండుటవలన యిట్టివారికి కొంతకాలము తప్పక శిష్యులుగా నుండవలసిన దగును. ఇట్టి కువైద్యులు "శాస్త్రీయ పద్ధతిలో వైద్యమునా స్వప్నమునందైనను ఎరుగరు" అని ప్రజలకు తెలియునట్లు మనుజాజాయుష్మదులో అనేకులకు ప్రవర్తింతురు. మందులందు మాత్రలు చేయుటయందు శిష్యులకు బోధించుటలో విచారణయు, వారికి తెలియని శాస్త్రములు మాకు తెలుసుగనుక తెలియునివనియు, అవి చాలా అత్యద్భుత, అపూర్వ గ్రంథరాజములనియు యిట్లు ప్రజలను మోసగింతురు.

ఇట్లు అనేకరకములగు వైద్యులు శాస్త్రదూరులుగా నేర్చినవిద్యచే శాస్త్రమునకు అప్రతిష్ఠ తెచ్చుచున్నారు. వారు వాడుచుండు ఔషధముల పేర్లతో నే ఘోరమైన విలువపోడగుచున్నది. ఆయుర్వేదము కొంతకాలము చిగిర్చి యిప్పుడిప్పుడు పుష్పములు పూచి కొంతకొంత యభివృద్ధి

గంటకు ౫౦౦ గజములనూలు యివ్వగా నంతకంటె గొప్పయేమియు లేదు. కాని ఫలితము మాత్రకి యింకంటె యెక్కువయే అందుకొనునట్టి గట్టిపురిగలదారము తయారగును. వందచేయిచరఖాలతో తయారగు వస్త్రము నేయబడవలసి యుండును. దీని యంత్రము తయారు కాలేదు. ఇది సిద్ధమైన గొప్పదే.

ఇట్టియంత్రమును అనేకులు నుంచి మంచి చరఖాలను చేయుటకు యత్నము చేయుచున్నారు. వారిలో దక్షిణదేశములలో ప్రసిద్ధుడు "హొన్నూరు" అనువారు క్రొత్తరకము చరఖా కనిపెట్టినాడు. అది యీ రకముల ఉత్పత్తి పరిమాణమునకే. కాని అధికముగాదు సమస్త దేశములకు కొన్ని నివారణకు తగినది. ఆఖిలభారత చరఖా సంఘమువారు యిట్టి ప్రయత్నములను వ్యాపింపజేయుటకు తెలియజేయుచున్నారు. కాని విశేషముగా గాంధి గారు కనుగొన్న కనుగొనుట యెక్కువ కాలములో తీయుటకై మార్గము ఆలోచన చేయుచున్నారు.

వచ్చుచున్న సమయమున విశ్వవిద్యాలయముల తోడ్పాటుగా యికముందు జరుగవలసిన యుపయోగములతో పాటు చెందవలసిన మార్గము లాలోచించవలయును.

అనేకులు నేర్చినటుల పాతకాలమందు చదివినట్టి గ్రంథములు పండితుల యొద్ద గ్రంథము అభ్యసించి వానిచికిత్సచేయుచున్నవారు గలరు. కావున వారివలన విద్యయుర్వేద పండితులు విద్యార్థులకు క్రమశిక్షణ యొసంగ నేర్పరవలె. ప్రస్తుతము విద్యార్థులకిచ్చు శ్లోకములు వల్లెయును చేసి యుపాధ్యాయుల ఉపాధ్యాయులవారును పోగొట్టుకొనిన విషయములను చక్కగా బోధించు యుమార్గములు ముందుగా నేర్పుకొనియుండవలయును. ఈ పాధ్యాయులకు యెక్కువ ప్రావీణ్యముగల అభ్యాస బోధనాపద్ధతుల శిక్షణనిచ్చినచో విద్యార్థులకు సక్రమమగు శిక్షణ నొసంగుటకు వలనుకలుగును.

విద్యార్థులకు ఉపాధ్యాయులు వారు నేర్చిన శాస్త్రము బోధించుటయే గాక ఓషధిపరిజ్ఞానము నొసగి ఓషధులను చూపించెడి యత్నము చేయవలయును, ఉపాధ్యాయులు వైద్యవిద్యనభ్యసించు విద్యార్థులకు పలువురు దొరకగా పోయినను తమతమ శిష్యులనెవరినైనను తగినంత మంది విద్యార్థులకు నేర్పకుండ గ్రంథములు ప్రచారము చేసి మోసపుచ్చుకొనవలయును. సద్వారా అర్ధనము, విద్యార్థుల భవిష్యత్తు యొక్క ఉన్నతి కొరకు శ్రమ చేయుటకు వీలుగా మంచి ప్రబోధము చేయుచుండవలయును.

ఇక బోధనాపద్ధతులను గూర్చి పలువిధముల యాలోచించి తెలుపుచున్నాను. వాటిలో కొన్ని మాత్రము గ్రహింపదగినవి. ఆయుర్వేదముయొక్క ఫలము నిరసింపదగినదే. విద్యార్థులకు పుస్తకము పూర్తి అయినపిదపమరొక పుస్తకము బోధింపవలెనని గాదు. పుస్తకజ్ఞాపకమునకు శ్లోకములు వల్లింపజేసెడి పద్ధతులు గాకవిరచింపదగినవే, ఇటుగాక ఆయుర్వేదవైద్యశాస్త్రమునకు సంబంధించిన పుస్తకములన్నియు సిద్ధముచేసి, ఆయా పుస్తకములాయా కాలమునందు బోధింపవలయును. ఇదియేగాక నెలకొకసారి సూక్ష్మపద్ధతి శిష్యులు నిర్ణీతకాలములయందు పాఠము అనేకులు తరచుగా గురువుగారి ఔషధశాలయందు సేవచేయుచుండవలయును. ఇదియును ముఖ్యముగా గ్రహింపదగినది. తమ ఔషధాలయములలో వైద్యవిషయక కార్యము అన్ని విద్యార్థులకు సాధారణముగా తెలియవలయునని ఇంకొక నిర్ణయము మార్గము ప్రతిపట్టణము, పల్లెలయందు ఆశ్రమములు నెలకొల్పుట. ఇట్టి ప్రయత్నము అధమము యీశ్రమముయందు అనేకులు ఉండవలయును. ఆశ్రమములలో చదువు విద్యార్థులకు మోసముచేయని వైద్యుల నియమించి పరీక్షలు నిర్ణీత రీతిలో చేయవలయును. క్రమశిక్షణ పొందిన విద్యార్థులు పరీక్షలో తీరిన చికిత్సావిధానము చక్కగా నెరింగి యుక్తముగ వాడగలరు. శిష్యులు నేర్చిన చక్కని పద్ధతులు విరివిగా వ్యాపింపజేయవలయును.

ఆయుర్వేద మభివృద్ధికై పాటుపడుచున్న విద్యార్థులు సత్ప్రవర్తనగలిగి శాస్త్రమునందు నమ్మకము కలవారుగా నుండవలయును. గురువులు పాడుపడక చదువు తెలిసినవారై, వారి శిష్యులకు మంచిమార్గములు చేయవలయును.

విద్యాధికులు చదివిన, ఇతర విద్యార్థులను ప్రోత్సాహపరచి ఆయుర్వేదవిద్యను పోషింపుడు, శాస్త్రమునకు నన్నుదెచ్చి, ఎన్నడు శ్రేయస్సు గలిగింప ఆయుర్వేదవైద్యశిఖామణులను ప్రార్థించుచున్నాను.

గోధుమలు

గాయము అంటు పథ్యమగు కొలిచినవారికి వందలుండునట్టి
శ్రేయమొసంగు పాతవులు
పొందును నెత్తురు పెంచు బాగుగా
జేయును థేవి పుష్టియును
చేర్పు గుర్తించ మొనర్పు వేడినిన్
కాయము నందు వీర్యమును
కాంతియొనర్చును చూడ గోధుమల్.

చ. శ్రమమున ధాతుపుష్టినిడు
గాత్రము వృద్ధి నొనర్పు నెంతయున్
విమలమొనర్పు శైత్యమును
వీడగజేయును మూత్రదోషముల్
సమమగ నిచ్చు గాత్రమునా
జంప్రగుణత్వము గల్గియుండు గో
ధుమలు రసాయనంబులను
దోడ్పడు వ్యాధుల దోలద్రోయగన్

గోలకొండపత్రిక
ప్రతి సోమ, గురువారములలో
ప్రకటింపబడును

సంవత్సరముచందా రూ. ౬-౦-౦

అర్ధసంవత్సరముచందా రూ. ౩-౦-౦

(అర్ధ సంవత్సరముకంటె తక్కువచందా తీసికొనబడదు)

విడిపత్రిక ౦-౧-౦

ప్రాతపత్రికకు వెల ప్రత్యేకము

ప్రకటనరేట్లు ప్రత్యేకముగ వ్రాసితె లుపబడును.

కంట్రాక్టురేట్లు చాలాసరసము గనుక వర్తకులకు మంచిలాభము.

మేనేజరు
గోలకొండపత్రిక కార్యాలయము
రూపుబజారు-హైదరాబాదు [దక్కను]

REG. No. H. 45

Reg. No. M. 3289

STAMP

Printed and Published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press, Hyderabad. Editor K. Balakrishna Reddy